

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN
21. YÜZYIL ÖĞRETEN BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME
EĞİLİMLERİ

Mehmet ÖZDEMİR
ORCID: 0000-0002-0637-2767

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi GÜNGÖR YUMUŞAK
ORCID: 0000-0001-5623-463X

Konya – 2023

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam boyunca bilgisiyle, değerli fikirleriyle, tecrübeleriyle ve yönlendirmeleriyle çok büyük katkı ve yardımlarda bulunan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Güngör YUMUŞAK'a tezime ve bana kattıkları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca kendilerinden ders aldığım, fikirleri ve yönlendirmeleri ile eğitimimde önemli kazanımlar elde etmemi sağlayan, bilgisi ve tecrübeleriyle yoluma ışık tutan Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalının tüm değerli hocalarına teşekkür ederim. Hayatım boyunca bana olan inançlarını ve desteklerini esirgemeyen annem Fadime ÖZDEMİR'e, bugüne gelmemde maddi manevi desteğini esirgemeyen amcam Yahya ÖZDEMİR'e teşekkür ederim.

Son olarak uzun ve yorucu süreçte her zaman yanımda olup sevgi, sabır ve anlayış gösteren, en büyük destekçim değerli eşim Ümran ÖZDEMİR'e neşesiyle yorgunluğumu üzerimden alan biricik oğullarım Kerem ÖZDEMİR ve Erdem ÖZDEMİR'e çok teşekkür ederim.

Mehmet ÖZDEMİR

Şubat 2023

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar.....	7
1.6. Tanımlar	7
2. ALAN YAZIN.....	8
2.1.Yaşam Boyu Öğrenme	8
2.1.1.YBÖ'nün Tarihsel Gelişimi	11
2.1.2. YBÖ Yeterlilikleri.....	14
2.2. 21. Yüzyıl Becerileri	16
2.2.1. 21. Yüzyıl Becerileri Konusunda Çalışma Yapan Kurum ve Kuruluşlar	17
2.2.2. 21. Yüzyıl Öğreten (Öğretmen) Becerileri.....	23
2.3. Türkiye'de YBÖ ve 21.Yüzyıl Becerileri Bağlamında Mesleki Eğitim	26
2.4. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	30
3. YÖNTEM.....	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	36
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	37
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	38
3.3.2. YBÖ Eğilim Ölçeği	38
3.3.3. 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği.....	39
3.4. Verilerin Toplanması.....	40
3.5. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi).....	40
4. BULGULAR	42
4.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	42
4.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular	42

4.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular	43
4.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	44
4.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	45
4.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	46
4.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular	47
4.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Bulgular.....	48
4.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular	50
4.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular	50
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	52
5.1. Tartışma ve Sonuç	52
5.1.1. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilimlerinin Tartışılması.....	52
5.1.2. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerinin Tartışılması	53
5.1.3. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Cinsiyet Değişkenine Göre Tartışılması.....	54
5.1.4. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Cinsiyet Değişkenine Göre Tartışılması	55
5.1.5. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tartışılması	55
5.1.6. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tartışılması.....	56
5.1.7. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Tartışılması	56
5.1.8. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Tartışılması.....	56
5.1.9. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri İle YBÖ Eğilimleri Arasındaki İlişki Düzeyi Tartışılması. 57	
5.1.10. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilimleri 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerini Yordayıcı Etkisinin Tartışılması.....	58
5.2. Öneriler.....	58
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	69

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri başlıklı tez çalışmamın toplam **60** sayfalık kısmına ilişkin, 8/02/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%25** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

8/02/2023

Mehmet ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Güngör YUMUŞAK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

8/02/2023

Mehmet ÖZDEMİR

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

AB: Avrupa Birliği

ISTE: Uluslararası Eğitim Teknolojileri Topluluğu (International Society for Technology in Education)

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEGEP: Meslekî ve Teknik Eğitim Genel M¼d¼rl¼đu

NCREL: Kuzey Merkez B¼lgesel Eğitim Laboratuvarı

TYÇ: T¼rkiye Yeterlilikler Çerçevesi

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Organizasyonu (The Organization for Economic Co-operation and Development)

P21: 21. Y¼zyıl Öğrenme Ortaklığı (Partnership for 21st Century Learning)

YBÖ: Yaşam boyu öğrenme

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

MESLEK DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN 21. YÜZYIL ÖĞRETEN BECERİLERİ VE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ

Mehmet ÖZDEMİR

Araştırmamız meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri, yaşam boyu öğrenme eğilimleri belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu genel amaçla birlikte meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, lisansüstü eğitim durumları değişkenleri açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırmamız ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca araştırmamızda meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri 21. Yüzyıl öğreten becerilerini yordayıp yordamadığı araştırılacağından araştırmamız bu alt problem yönüyle de yordayıcı korelasyonel araştırmadır. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Mersin ilinde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmamızın örnekleme ise uygun (Kolay ulaşılabilir) örnekleme yöntemi ile belirlenen 381 meslek dersi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmamız kapsamında “YBÖ Eğilim Ölçeği” ve “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri düzeylerinin, 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin YBÖ eğilimi düzeyleri erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu ancak meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ düzeyi arttıkça öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri de artmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 21. Yüzyıl Becerileri, Yaşam Boyu Öğrenme, 21.Yüzyıl Öğreten Becerileri, Mesleki Eğitim

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Educational Sciences
Curriculum and Instruction Program
Master Thesis

THE 21ST CENTURY TEACHING SKILLS AND LIFELONG LEARNING TENDENCIES OF VOCATIONAL EDUCATION TEACHERS

Mehmet ÖZDEMİR

Our research aimed to determine the 21st century teaching skills level and lifelong learning tendencies of vocational school teachers and to uncover the relationship between them. Along with this general aim, it was aimed to compare the 21st century teaching skills level and lifelong learning tendencies of vocational school teachers in terms of gender, professional seniority, and postgraduate education status variables. For this purpose, our research used a correlational survey model. In addition, our research was a predictive correlational research in terms of the sub-problem of whether the lifelong learning tendencies of vocational school teachers predict their 21st century teaching skills. The universe of the research consists of teachers working in vocational schools in Mersin province in the 2022-2023 academic year. The sample of our research was determined by the appropriate (easily accessible) sampling method and consists of 381 vocational school teachers. In our research, the "Lifelong Learning Tendency Scale" and the "21st Century Teaching Skills Use Scale" were used.

As a result of the research, it was concluded that the lifelong learning tendencies level of vocational school teachers working in vocational schools was high and the 21st century teaching skills level was high. According to the gender variable, it was found that the lifelong learning tendency level of female teachers was higher than that of male teachers, but the scores obtained from the general and sub-dimensions of the 21st Century Teaching Skills Use Scale did not differ significantly according to the gender variable. It was concluded that there was a moderately positive and significant relationship between the 21st century teaching skills level and the lifelong learning tendencies of vocational school teachers and that as the lifelong learning level of vocational school teachers increased, their 21st century teaching skills level also increased.

Keywords: 21st Century Skills, Lifelong Learning, 21st Century Teaching Skills, Vocational Training.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bölüm bir de araştırmanın amacı ve önemi, problem durumu, tanımlar, sınırlılıklar ve varsayımlar ile ilgili açıklamalara yer verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

İnsanlar var oluşundan bugüne kadar doğal veya toplumsal birçok değişime tanık olmuş ve olmaya da devam edecektir. Bireyler uyum becerisi sayesinde bu değişimlere her dönemde ayak uydurmuştur. Ancak bu değişimlere yeteri düzeyde ayak uyduramayan bireyler toplumsal veya bireysel bazı sorunlar yaşamıştır. Günümüzde de teknolojinin hızla gelişmesi ekonomik yapıların hızla değişmesine sebep olmuş ve bu da sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilirken hayatın birçok alanında köklü değişimlere neden olmuştur (Çötök, 2006). Bu değişimler bireylerin toplumdan ve toplumların bireyden beklentilerini şekillendirmiştir. Bireyler bilginin hızla değişip eskimesi ve dolayısı ile ekonomik sosyal birçok yapının hızlı değişimine uyum sağlayabilmek için yeni bilgi ve becerilere ihtiyaç duymuşlardır. Bu ihtiyacın giderilmesi ve bireylerin değişime uyum sağlayabilmesi için bireylerin yaşam boyu öğrenen olması gerekmektedir (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu ve Alpan, 2017).

Yaşam boyu öğrenme (YBÖ) kavramının temelleri daha eskiye dayansa da bu kavram resmi olarak ilk kez UNESCO tarafından hazırlanan ve alan yazında Faure raporu olarak da bilinen raporda yer almıştır (Kilis, 2020). YBÖ, bireylerin yaşamları boyunca sürekli olarak bilgi ve beceri kazanmaları için yaptıkları öğrenme etkinliklerinin tümüdür. Bu etkinlikler, resmi olsun veya olmasın, iş ile ilgili olabilir veya olmayabilir. YBÖ, bireylerin kendilerini geliştirmek ve yeniliklere açık olmak amacıyla yaptıkları öğrenme etkinlikleri olabilir, ancak toplumlar için de geçerlidir. Toplumlar, yeni teknolojiler ve trendlerle başa çıkmak amacıyla sürekli öğrenmeyi gerektirir ve bu da yaşam boyu öğrenmeyi gerektirir.

YBÖ, bireylerin yaşamları boyunca kendilerini geliştirmek ve yeniliklere açık olmak amacıyla sürekli olarak bilgi ve becerilerini arttırıcı öğrenme etkinliklerini tamamıdır (Ersoy ve Yılmaz, 2009). YBÖ Kaygın (2020)'ye göre dünyanın geldiği noktada bireylerin sosyal, mesleki ve bireysel olarak bilgi ve becerilerini geliştirmek ve topluma ayak uydurmak için öğrenme süreçlerinin devam etme zorunluluğu olarak tanımlanmıştır.

Yaşam boyu öğrenmenin amacı bireyin hem kendi gelişimine hem de toplumsal gelişime katkı sağlamaktır (Sezgin, 2022).

Bireyler hem bireysel hem toplumsal gelişimleri için hızla gelişen teknoloji ve akıllı cihazlarla şekillenen ekonomide yer edinmek için bazı beceri ve yeterliliklere sahip olması gerekiyor. Sahip olunması gereken bu yeterliliklere 21. Yüzyıl becerileri adı altında toplanmaktadır (Anagün ve ark., 2016).

Bireylerin 21. yüzyılda başarılı olmaları için gerekli olan bilgi, beceri ve yetenekler yani 21. yüzyıl becerileri günümüz dünyasında çalışma hayatında ve kişisel hayatımızda giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Hamarat, 2019). Alanyazın incelendiğinde 21. Yüzyıl becerileri üzerine çeşitli kuruluşlar çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bireylerin edinmeleri gereken 21. yüzyıl becerilerini belirlemek için P21(Partnership for 21st Century Learning), ISTE, EnGauge, ATCS kuruluşları çalışmalar yapmıştır.

Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği (ISTE) eğitim sektöründe yer alan kişilerin eğitim esnasında gelişen teknolojiden etkin bir biçimde faydalanabilmeleri için bazı beceri ve yeterlilikler belirlemiştir. ISTE öğrencilerin teknolojiden etkin bir biçimde faydalanabilmeleri ve öğrenme kalitelerini arttırmak için bazı standartlar belirlemiştir. Bu standartlar yenileşim, ve yenilenme becerisi, iletişim ve iş birliği becerisi, araştırma yapma ve bilgi toplama becerisi, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerisi, dijital vatandaşlık becerisi, teknolojik işlem ve kavramlar becerisidir (Cansoy, 2018). ISTE 2016 yılında öğrenciler için ISTE standartlarını yeniden belirlemiştir. Öğrenci standartları yetkin öğrenen, dijital vatandaş, bilgiyi düzenleyen, yaratıcı tasarımcı, bilişimsel düşünen, yaratıcı iletişimci, global işbirlikçidir (ISTE, 2016). ISTE ve diğer kurum ve kuruluşların yapmış olduğu çalışmalar için de dünyada en çok kabul görmüş çalışmalardan biri de P21'dir.

P21 bireyin sahip olması gereken beceriler ve yeterlikleri; öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi, medya ve teknoloji becerileri, yaşam ve kariyer becerileri olmak üzere üç temel beceri setine ayırmıştır (Gelen, 2017). Bu beceri setlerinin tamamı Trilling ve Fadel (2009)'e göre 21. Yüzyıl bireylerden istenen nitelik donanımları göstermektedir.

21. Yüzyıl becerilerine ilişkin farklı kurum ve kuruluşların yaptığı çalışmalar inceleyen Kocakaya ve Kotluk, (2015)' de günümüzde öğrencilerden etkili bir iletişime sahip olmaları, takım ruhu ve işbirlikçi olmaları, hayatın her anında esnek ve uyumlu olmaları, bilgi,medya ve teknoloji okuryazarı olmaları, eleştirel ve yaratıcı düşünceleri, problem çözmeleri, üretim

yapmaları, sosyal ve kültürel yeteneklerini geliştirmeleri, öğrenmeyi öğrenmeleri, öz-düzenleme yapabilmeleri beklendiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu becerileri öğrenmeleri şüphesiz öncelikle bireylerin bilgi çağına uyumunu ve bununla beraberde toplumun bilgi çağına uyumunu sağlayacaktır. Bireylerden edinmeleri beklenen bu beceriler aslında bireyleri hızla değişen ve gelişen dünyamızda hiçbir zaman çağın gerisinde bırakmadan geleceğe hazırlamak için ortaya çıkmıştır.

Bireyleri geleceğe hazırlamak için ortaya çıkan 21. Yüzyıl becerilerinin bireylere kazandırılabilmesi için yeni eğitim ortamlarına ve yeni programlara ihtiyaç duyulmuştur. Ülkemizde de toplumun çağa uyumunu gerçekleştirmek amacıyla yeni üst politika belgeleri hazırlanmıştır. Bu doğrultuda 2023 Eğitim Vizyonu hazırlanmıştır. 2023 Eğitim Vizyonu'na göre çağın gerektirdiği becerilerin kazandırılması için müfredatlar birçok açıdan değerlendirilip sürekli iyileştirilecektir (Meb,2018). Bakanlık buna bağlı olarak 21. Yüzyılın gereksinimlerine uygun mesleki liselerinin çerçeve öğretim programları güncellenmiştir. Canbal, Kerkez, Eren, Numanoğlu ve Özer (2020)'e göre yapılan güncelleme çalışması üst politika belgelerindeki hedeflerle uyum içinde gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan program her ne kadar 21. yüzyıl becerilerine uygun olsa da bu programın uygulanmasında 21. Yüzyıl becerilerine uygun eğitim vermesi beklenen öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Öğrenme öğretmenlerin öğrencilerle etkili iletişimi ve etkili araç kullanımı ile gerçekleşir ve en nihayetinde öğretmenler kendilerinin öğrenme yöntemlerine uyumlu bir şekilde öğrencilerine öğretmeye çalışırlar (Göksun, 2016). Bu nedenle öğretmenlerin de YBÖ becerilerine, 21. Yüzyıl becerilerine ve 21. Yüzyıl becerileri özelinde 21. yüzyıl öğretmen becerilerine sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamdan yola çıkarak öğretmenler bu yüzyılın gerektirmiş olduğu yetkinliklere sahip olması durumunda yine bilgi çağının ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip bireyleri yetiştirebilecek mesleki donanımının da olduğunu gösterir (İncik, 2020).

Bireylerin YBÖ niteliklerini edinilmesiyle bireyler öğrenen toplumu inşa etmektedir. Öğrenen, yenilenen toplumlar bir çok gelişmiş ülkenin ortak ülküsüdür. Bu amaca ulaşmak için toplumun eğitiminden sorumlu ve en önemli göreve sahip olan öğretmenler için YBÖ yetkinliği oldukça önemlidir (İncik, 2020:1100). Trilling ve Fadel (2009)'e göre 21. Yüzyıl beceri setlerinden öğrenme ve yenilik becerileri seti yani eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve işbirliği, yaratıcılık ve yenilik yaşam boyu öğrenmenin en büyük yapıtaşlarıdır. Bu yüzden

yaşam boyu öğrenmeyi ve bilgi çağının niteliklerini içeren 21. Yüzyıl becerilerini birbirinden ayırmak oldukça zordur.

Bilgi çağının gereklerinin bireylere kazandırılması için hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu üst politika belgesinde vizyonun ana aktörünün öğretmen olduğu, her eğitim sisteminin öğretmenlerin omuzlarında yükseldiği ve eğitim sisteminin hiçbiri öğretmenin niteliğini aşamayacağı dile getirilmiştir (MEB, 2018). 21. Yüzyıl öğretmenlerinden öğrencilere örnek olması, öğrencilerden beklenen çağın niteliklerini kazandırılması Beklenmektedir. Bunun için de çağın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte öğretmen becerilerine sahip olması gerekir (Kıyasoğlu, 2019). Bu bağlamda Yalçın (2018)'e göre de 21. Yüzyıl becerileri ülkelerin ekonomik olarak gelecekte var olacakları ekonomik seviyeyi belirleyici olmasından dolayı gelişmekte olan ülkelerin çağın gerektirdiği yeterliliklere eğitim sistemlerinde daha fazla yer vermesi gerektiğini ifade etmiştir. Ancak her ne kadar 2023 Eğitim Vizyonunda yeni mesleki ve teknik eğitim programı bağlamında öğretmenlerin önemine atıf yapılsa da literatür incelendiğinde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerine ilişkin yapılan çalışmalar oldukça azdır.

Alan yazın incelendiğinde 21. Yüzyıl öğreten becerileri çalışmalarında evren ve örneklem seçiminde okul yöneticileri, sınıf öğretmenleri, öğretmen adayları, beden eğitimi öğretmen adayları evren ve örneklem olarak belirlenmiştir. Görüldüğü üzere alan yazında meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri ve YBÖ eğilimlerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu kapsamda yapılacak araştırma alan yazına katkı sağlaması itibari ile önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri, YBÖ eğilimlerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaçla birlikte meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri, YBÖ eğilimlerinin cinsiyet, mesleki kıdem, lisansüstü eğitim durumları değişkenleri açısından karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Problem Cümlesi

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişki ne düzeydedir?

Alt Problemler

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasındaki incelendiği bu araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri ne düzeydedir?
2. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri ne düzeydedir?
3. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
7. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
8. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
9. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişki ne düzeydedir?
10. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri 21. Yüzyıl öğreten becerilerini yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde bilim fen ve teknolojinin hızla ilerlemesi ile sosyal, ekonomik, toplumsal ve daha birçok alanda köklü değişimlere sebep olmuştur. Bu değişimlerden etkilenen bireyler

ekonomik ve sosyal hayatta ayakta kalabilmek için sürekli kendilerini yenilemek yani yaşam boyu öğrenmek zorunda kalmışlardır. Bu YBÖ sürecinde çağın gerektirdiği bazı becerileri edinmeleri gerekmektedir (Hamarat, 2019). Bu beceriler birçok araştırmanın konusu olmuş ve 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılmıştır. 21. Yüzyıl becerilerini öğrencilerin edinebilmeleri onların yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları geleceğin mesleklerine ve iş hayatlarına uyumunu kolaylaştıracaktır. Bu becerilere ve değişimlere uyum konusu ülkemizin üst politika belgelerine yansımıştır. Bu kapsamda 2023 Eğitim Vizyonu hazırlanmış ve buna bağlı olarak 21. Yüzyılın gereksinimlerine göre mesleki ve teknik Anadolu liselerinin çerçeve öğretim programları güncellenmiştir. Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerden öğrencilere 21.yüzyıl becerileri ve hızla değişen çağın gereklerine göre eğitim vermeleri beklenmektedir. 21. Yüzyıl becerileri ve çağın gereklerine uygun eğitim vermesi beklenen öğretmenlerinde 21. Yüzyıl öğretmen becerilerine ve YBÖ becerilerine sahip olması gerekir. Bu yüzden programın uygulayıcısı olan meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerilerine ve YBÖ becerilerine sahip olması hem bir ihtiyaç hem de bir gerekliliktir. Ancak buna rağmen alanyazın incelendiğinde meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri ve YBÖ eğilimlerini inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda elde edilen veriler meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerilerine ne düzeyde sahip olduğu ve bilgi çağının bir gereği olan YBÖ eğilimlerinin ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacaktır.

Araştırma mesleki ve teknik anadolu liseleri için 21. Yüzyılın gereksinimlerini yansıtan ve üst politika belgelerine uygun olarak hazırlanan yeni çerçeve öğretim programlarının uygulanmasında öğreten becerilerden kaynaklı ortaya çıkabilecek sorunların tespit edilmesinde ve bu sorunlara karşı alınacak önlemler de yol gösterici olması beklenmektedir. Bununla birlikte alanyazınında oldukça az yer bulan mesleki eğitimde programın uygulayıcısı meslek dersi öğretmenlerinin, 21. Yüzyıl öğreten becerileri ve YBÖ eğilimlerine ilişkin yapılacak araştırmalar için yönlendirici olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca araştırmanın ekonomik olarak kalkınmanın başlangıç noktalarından biri olan mesleki eğitime, hizmet içi eğitim faaliyetlerine, eğitim politikalarına, öğretmen yetiştirme çalışmalarına kaynaklık edebileceği düşünülmektedir.

1.4. Sayılılar

1. Bu araştırmada kullanılması planlanan ölçeklerin güvenirliliği için başvurulan uzman kanıları geçerlidir.

2. Araştırmaya katılan meslek dersi öğretmenlerin “YBÖ Eğilimi Ölçeği” maddelerine içtenlikle cevap vermiş ve kendi özelliklerini doğru şekilde yansıtmışlardır.

3. Araştırmaya katılan meslek dersi öğretmenlerin “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” maddelerine içtenlikle cevap vermiş ve kendi özelliklerini doğru şekilde yansıtmışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Sınırlılıkları, Yapılması planlanan bu araştırma da bulgular;

1. YBÖ Eğilimi Ölçeği’nde yer alan maddelerle sınırlıdır.
2. 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeğinde yer alan maddelerle sınırlıdır.
3. Bu araştırma meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretmen becerileri ile sınırlıdır.
4. Bu araştırma meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri ile sınırlıdır.
- 5.2022-2023 eğitim öğretim yılında örneklemini oluşturan öğretmenlerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Meslek Dersi Öğretmeni: Mesleki liselerinde meslek dersleri öğretmenliği yapan öğretmenleri ifade eder.

21. Yüzyıl Becerileri: Bireylerin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle hızla küreselleşen dünyaya adapte olmaları için çağın gerektirdiği yeterliliklerin tümünü ifade eder.

21. Yüzyıl Öğreten Becerileri: Çağımızın gerektirdiği, öğretmenlerin öğrencilerine daha etkili bir şekilde öğretebilmelerine ve öğrencilerin öğrenmelerini daha iyi destekleyebilmelerine yardımcı olan öğreticilik becerileridir.

Eğilim: Herhangi bir şeyi istemeye, sevmeye yapmaya yönelme(TDK, 2022)

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1.Yaşam Boyu Öğrenme

Eğitim birçok eğitimci tarafından temele aldıkları eğitimsel yaklaşımları, siyasi ve ekonomik bakışları sebebiyle farklı biçimlerde tanımlanmıştır (Alacapınar & Sönmez, 2015). Eğitim bireylerde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlümü yoluyla istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir (Demirel, 2017).Yapılan bu farklı tanımlamalar incelendiğinde eğitim çevre düzenlemesi yoluyla kişinin davranışlarında istendik yönde değiştirme süreci olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2020).

İnsanların davranışlarında bilinçli bir şekilde değişim yaratmayı hedefleyen eğitim, bireysel olarak değerlendirildiğinde insanların Yaşam için gerekli olan donanımlarını elde etmelerine yardımcı olduğu gibi, bununla birlikte toplumlar açısından değerlendirildiğinde, ülkeler için gerekli olan nitelikli insan kaynaklarının hazırlanmasına katkı sağlamaktadır. Tarihsel süreçte incelendiği zaman, toplumların gelişmesi, sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal alanlardaki kat etmiş olduğu mesafeler ancak eğitim vasıtası ile gerçekleştirilmiştir (Cevizci, 2011: 21-24).

Bu bağlamda toplumlar ve insanlar açısından son derece önemli olan eğitim kavramına yönelik, İlk çağlardan modern çağlara kadar çok sayıda farklı tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlamaların ortak noktasının, insanların zihinsel, fiziksel ve entelektüel açılardan yaşama hazırlanması süreci olduğunu belirtmek mümkündür. Bu çerçevede düşünüldüğünde eğitim anne rahminden başlayarak, Yaşamım her safhasında insanı etkileyen, onu şekillendiren ve yönlendiren bir süreçtir. Bu süreç boyunca bireyler gerek çevreleri ile olan etkileşimleri yoluyla gerekse de örgün eğitim kurumlarında belli programlar çerçevesinde elde ettikleri kazanımlarıyla Yaşama hazırlanarak toplumun gereksinim duyduğu nitelikli bir birey olmak için uğraşırlar (Sönmez, 2019).

Öğrenme ise süreç içerisinde davranışlarda oluşan kalıcı izli değişimlerdir. Öğrenme bellek, dikkat, güdülenme ve bilişsel sosyal psikolojik birden fazla değişkenin etkileşimi ile olumlu ve olumsuz şekilde oluşabilir (Aydın, 2016).

Yaşamın ilk yıllarından başlayıp okul döneminde, iş hayatında ve emeklilik dönemini de kapsayan öğrenme, kısaca yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Ersoy & Yılmaz, 2009).

Eğitim de amaç varlığı sŸrdŸrmektir bunu gerçekleştirmenin en iyi yolu da her zaman dŸnden daha iyi bir duruma gelmek için sŸrekli davranış değişiklikleri yapmaktan geçer. (SŸnmez, ve diğerleri, 2013).

Hızla gelişen teknoloji tarım, sanayi, ticaret ve daha bir çok ekonomik alanda hızlı bir değişimi beraberinde getirmiştir. Bu değişimlerle beraber yeni toplum biçimi kimine gŸre bilgi toplumu kimine gŸre enformasyon toplumu olarak adlandırılmaktadır (Yamaç, 2009). Sanayi toplumundan bu yeni tanımlanan bilgi toplumuna geçiş insanlığın uyum kabiliyeti ile hızlı bir Şekilde gerçekleşmiştir (Alkan, 2020).

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle beraber bilgiye erişim hızlandı ve bilgi kŸreselleřti. TŸm bunlarla beraber yenileşme hızlandı ve gŸnŸmŸzde sanayi 4.0 olarak adlandırılan dŸrdŸncŸ sanayi devrimi sŸreci gelişti (Kerim, Demircioğlu, & Ŗzsoy, 2019). TŸm bu hızlı değişimler ŐŸphesiz iş hayatını ve eğitimi de derinden etkilemiştir.

Bilgi ağında Ÿretilen bilgiye ulaşmak çok hızlı olsa da çağın bir gerekliliği olarak bu bilginin geçerliliğini yitirmesi de bir o kadar hızlı olmaktadır. Bilgi geçerliliğini yitirdiği için yeni Ŗđrenmelere ihtiyaç duyulmaktadır (Scales, Briddon, & Senior, 2015) . Bu durumda YBŖ kavramının ortaya çıkmasına ve hızla gelişmesine sebep olmuştur.

YBŖ Ersoy & Yılmaz (2009)'a gŸre yaşam boyu gerçekleştirilen resmi veya gayri resmi, bireysel veya toplumsal, bilgi ve beceri geliştirmek amaçlı veya rastgele gerçekleştirilen Ŗđrenme etkinliklerinin tamamı, Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu, & Alpan, (2017)'a gŸre ihtiyaç hissedilen bilgi beceriye en etkili Şekilde ulaşma becerisi, SarıgŸz (2020)' ye gŸre kişinin bireysel olarak mesleki kŸltŸrel ve bilişsel devamlı gelişmesidir.

YBŖ, insanların hayatlarının her alanında kendilerini geliştirmelerine ve daha iyi olmalarına yardımcı olur. Ŗđrenme, insanların ŖzgŸvenlerini artırır ve onların hayatlarının her alanında daha ŖzgŸvenli olmalarını sağlar.

Lee (2004)'e gŸre YBŖ farklı yollarla farklı ortamlarda edinilen bilginin resmi olan veya olmayan Ŗđrenmelerin tanınmış Ŗđrenmelere, yeni bilgi oluşumuna ve bilgi inşasını sistematik hale getiren Ŗđrenme modudur.

Geleceğin toplumu Ŗđrenen toplumdur. Ŗđrenme isteği, insan doğasında yer almaktadır. Ŗđrenmeyi engelleyen faktŸrler ortadan kaldırılırsa, birey YBŖ için gerekli motivasyonu

sağlayacaktır (Murphy, 1999). Öğrenen, YBÖ perspektifinde öğrenme sürecinin merkezinde kabul edilir.

Mawas & Muntean (2018)' e göre YBÖnin mesleki yeterlilik dışında bireylere birçok yararı vardır. Bunlar; hafızayı geliştirmeye, zihni aktif tutma, özgüveni artırma ve toplumdaki değişikliklere uyum sağlamamıza yardımcı olması şeklinde sıralanabilir.

Jakobi'ye (2012:33) göre YBÖ, “eğitimin, daha spesifik olarak okullaşmanın ötesindeki eğitim aşamaları olarak, bireysel yaşam seyri boyunca sistematik olarak genişletilmesidir”. Jakobi (2012:33) ayrıca okullaşma sürelerinin günümüzde daha uzun olsa da, örgün eğitim hala insanları eğitmenin geleneksel bir yolu olarak algılanmaktadır.

Geleceği toplumu öğrenen toplumlar da yaşam boyu eğitim demokratik bir eğitimidir bu da demokratik toplumlar için çok öncelikli bir gerekliliktir (Murphy, 1999). YBÖ, her yaşta insanın kendini geliştirmesini ve öğrenmesini sağlayan bir süreçtir. YBÖ, kişinin kendini sürekli olarak geliştirmesini, yeni bilgiler edinmesini ve kendini sürekli olarak yenilemesini sağlar. Bu nedenlerle, YBÖ önemli bir kavramdır.

YBÖ yaklaşımının genel özelliklerine ilişkin görüşler incelendiğinde daha önceki çalışmalarda da benzer ifadelerin olduğu görülmüştür. YBÖ yaklaşımına ilişkin bu görüşlere göre şunlar söylenebilir: (Kaplan, 2016: 45-47).

- Eğitim ve öğretim bilgi kaynakları için bir rehber niteliğindedir.
- “Yaparak ve yaşayarak” öğrenmeye dayalı bir yaklaşımdır.
- Bireylerin gruplar halinde her birinden öğrenmesini destekler.
- Değerlendirme ve öğrenme stratejileri için yol gösterici bir rol üstlenir ve sonraki süreçlerde öğrenme yöntemlerinin keşfedilmesine katkı sağlar.
- Eğitsel ve bireyselleştirilmiş öğrenme planlarının geliştirilmesine katkıda bulunur.
- Öğrenmenin sürekli devam eden bir süreç olduğunu belirtir.
- İnsanların yaşamları boyunca öğrenme olanaklarına yönelik fırsatlara erişimi olduğu görüşünü destekler.

21. Yüzyılda bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel şekilde değişen iş ve iş yaşamı kriterleri hem eğitim kurumlarından hem bireylerden beklentileri değitirmiş ve artan yaşam beklentisi ve çalışanların emeklilik yaşının artması nedeniyle YBÖ daha da önem kazanmıştır (Mawas & Muntean, 2018).

YBÖ, insanların hayatları boyunca öğrenmeye devam etmelerini sağlayan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, insanların kendilerini geliştirmelerini, kariyerlerini ve kişisel yaşamlarını geliştirmelerini sağlar. YBÖ yaklaşımı farklı yetkinlikleri gerektirmektedir. Hürsen (2011), YBÖ'yi altı yetkinlik açısından incelemiştir:

- Öz-yönetim yeterlilikleri
- Öğrenmeyi öğrenme yetkinlikleri
- Girişim ve girişimcilik yetkinlikleri
- Bilgi edinme yeterliliği
- Dijital yeterlilikler
- Karar verme yetkinliği

2.1.1.YBÖ'nün Tarihsel Gelişimi

Yaşam boyu öğrenmenin temelleri 20. Yy ilk yarısında oluşmaya başlamıştır. Aksoy (2008: 29-31), YBÖ kavramının ilk kez 1919 yılında silahlı kuvvetlerde ve sanayide çalışan bireylerin eğitim gereksinimlerine ilişkin bir tartışma olarak ortaya atıldığını belirtmiştir. Birleşik Krallıkta 1919 yılında resmi bir komite yetişkin eğitimi kavramının kısa bir dönemi veya sadece erken yetişkinlikle ilgili olmadığını ve evrensel ve ömür boyu olması gerektiğini ileri sürmüştür (Field,2001).

Smith'e (2001) göre YBÖ kavramı daha önce bazı çalışmaların olduğu söylene de ilk Basil Yeaxlee tarafından ortaya atılmıştır. Birleşik Krallıkta 1919 yılında resmi bir komite yetkililerinden Yeaxlee yaşam boyu sürecek bir süreç olarak eğitimden söz etmiş ve "Lifelong Education" adlı hayat boyu eğitim adlı bir kitap kaleme almıştır (Field, 2001). 20.yy ilk yarısında Basil Yeaxlee dışında Dewey ve Lindeman yaşam boyu eğitim kavramına katkılar sunmuştur (Kilis, 2020). Başka bir kaynağa göre ise Eduard Lindeman'ın yetişkin eğitimi üzerine yaptığı çalışmalar sonucunda YBÖ entelektüel bir boyuta ulaşmıştır (Bilir, 2004: 16-

17). Dolayısıyla daha önceki araştırmalarda bulunan bu bilgilerden YBÖ kavramının ortaya çıkışı konusunda bir fikir birliği olmadığı anlaşılmaktadır.

İkinci dünya savaşı sonrasında teknolojik ve toplumsal gelişmeler neticesinde yetişkin eğitimi ve hayat boyu eğitim kavramları eğitim kurumlarının bireylere çalışma hayatı ve aktif vatandaşlık konusunda yeni zorlukların üstesinden gelmek için ihtiyaç duydukları tüm bilgileri sağlayamadıkları düşüncesinden dolayı adından sıkça söz ettirmeye başlamıştır (Özoğlu, 2019). 1960'lı yıllarda uluslararası kurum ve kuruluşların rapor vb çalışmaları neticesinde hayat boyu öğrenme kavramı ön plana çıkmıştır (Kilis, 2020). Smith'e (2001) YBÖ kavramı 1960 yılında düzenlenen bir konferansta UNESCO tarafından ayrıntılı olarak tartışılmıştır.

Karaman (2012:17), dünyadaki hızlı değişim sonucunda yaşam boyu öğrenmenin öneminin arttığını ve YBÖ yaklaşımının eğitim sistemlerinde 1970'li yıllarda ortaya çıkmaya başladığını belirtmektedir.

Bu dönemde daha çok yetişkin eğitimi ve yaşam boyu eğitim kavramları alanyazın da yer bulurken 1972 yılında yayınlanan alan yazında Faure Raporu olarak bilinen rapor yaşam boyu eğitimden yaşam boyu öğrenmeye geçişi sağlaması sebebiyle alanda dönüm noktası olarak nitelendirilmektedir (Balcı & Yıldız, 2022). Hayat boyu öğrenme kavramının tarihsel gelişimi Tablo 2.1'de verilmiştir.

Tablo 2.1. Hayat Boyu Öğrenme Kavramının Tarihsel Gelişimi

<i>Kuruluşlar</i>	<i>1940-49</i>	<i>1950-59</i>	<i>1960-69</i>	<i>1970-79</i>	<i>1980-89</i>	<i>1990 ve Sonrası</i>
UNESCO	Yetişkin Eğitimi	Yetişkin Eğitimi	Kalıcı Eğitim	Hayat Boyu Eğitim	Hayat Boyu Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme
OECD	-	-	Tekrarlayan Eğitim	Tekrarlayan Eğitim	Tekrarlayan Eğitim	Hayat Boyu Öğrenme
Avrupa Birliği	-	-	Kalıcı ve Tekrarlayan Eğitim	Çoğunlukla Gündemde Yok	Çoğunlukla Gündemde Yok	Hayat Boyu Öğrenme

Kaynak (Volles, 2016)

Faure Raporu Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO)'nun Fransa eski eğitim bakanı Edgar Faure'nin başkanlığında yer alan komiteye hazırlattığı Var Olmayı Öğrenme Bugünün ve Yarının Eğitim Dünyası adlı rapordur. Bu raporda hayat boyu eğitim kavramı ve nadirde olsa hayat boyu öğrenme kavramının prensiplerinin yer bulması ve alan yazında ilk kez yer alması açısından oldukça değerlidir (Field, 2001). UNESCO'nun bu raporu, yaşam boyu eğitim uygun bir şekilde düzenlendiği ve bireyin yaşamının bir parçası

olduğu takdirde, her bireyin gelecekteki bilimsel-teknolojik gelişmelere eksiksiz olarak katılmasını ve bireyin kendisini tamamlamasını sağlayacağını ifade etmiştir (Murphy, 1999; Balcı ve Yıldız, 2022).

Yaşam boyu öğrenmenin en yaygın tanımı, bireyleri işyerinde ihtiyaç duyulan hızla değişen bilgi teknolojilerinin talepleriyle başa çıkmalarına yardımcı olacak yeni becerilerle donatmakla bağlantılıdır (Lee, 2014. 472). Lee'nin (2014) tanımı YBÖ ile geleneksel eğitim arasındaki temel farkı vurgulamaktadır; ilki, bireylere nasıl öğreneceklerini öğretmeye atıfta bulunur ve ikincisi, onlara belirli bir konuda gerçek bilgiler sağlar. YBÖ ve yetişkin eğitimi arasındaki ayrımla ilgili resmi karar, 1968'de düzenlenen UNESCO'nun 15. Genel Konferansı sırasında alınmıştır. O zamandan beri YBÖ, yaşamın ve varoluşun tüm boyutlarına yayılmış eğitim sürecini açık bir şekilde anlatmaktadır (Kaya, 2014).

UNESCO'nun yaptığı çalışmalar yeni bir toplum amacına ulaşmak için her bir bireyin her koşul altında öğrenme, eğitim ve kendini geliştirme araçlarına ücretsiz şekilde sahip olması gerektiğini belirtmektedir (Candy, 2002).

UNESCO eğitimin geliştirilmesi komisyonu hayat boyu öğrenme konusunda bazı kararlar almıştır. Bu kararlardan en önemlisi şüphesiz, eğitimin insanları henüz var olmayan bir topluluğa hazırladığı ve hayat boyu süren bir etkinlik olduğunu belirten kararlarıdır (Akbaş & Özdemir, 2002).

Hürsen (2012) UNESCO uluslararası eğitim komisyonundaki ifadeleri şu şekilde özetlemiştir:

1. Eğitim faaliyetleri okul çağı ve okul ile sınırlandırılmamalıdır.
2. Eğitim, tüm eğitim faaliyetlerinin ana bileşeni olarak görülmelidir. Okul içi ve okul dışı eğitimi içermelidir.
3. Eğitim faaliyetleri daha esnek bir yapıya sahip olmalıdır.
4. Eğitim, hayat boyu devam edecek şekilde düzenlenmelidir.

Murphy (1999)'a göre UNESCO'nun konuya yaklaşımını şekillendiren bakış açısı işgücünün koşullarındaki değişiklik ile eğitim reformu sayesinde öğrenen bir toplum yaratma hedefidir. YBÖ alanında UNESCO'nun çalışmaları dışında Avrupa Birliği'nin yapmış olduğu

çalışmalarda bulunmaktadır ;1995 yılında Beyaz Bülten,1996 yılında Avrupa Hayat Boyu Öğrenme Yılı'nın ilanı, 2000 yılında AB hayat boyu öğrenme bildirisi, 2000 yılında “Lizbon 2010” Bildirisinin yayınlanması.

Öğrenen topluma doğru: Öğrenme ve Öğretme başlıklı Beyaz Bülten eğitim ve öğretim yoluyla işsizlik sorununu çözülebileceğini ve yeni iş bulma koşullarına uyum sağlama sorunuyla karşı karşıya kalan bireylerin sorunlarına çözüm olmak için hazırlanmıştır. Akbaş & Özdemir, (2002)' ye göre Beyaz Bülten de YBÖ konusunda birliğin amaçları YBÖ konusunda yapılması gerekenler belirlenmiştir.

1996 yılının Avrupa YBÖ yılı ilân edilmiştir. Üye ülkeler arasında yaşam boyu öğrenmenin önemini vurgulamak ve bu alana yönelik farkındalık yaratmak amacıyla Avrupa Birliği 1996 yılını YBÖ yılı olarak kabul etmiştir (Özen, 2011). AB ülkelerinde YBÖ kavramının ne olduğunu, neyi kapsadığı ve neden önemli olduğunu vurgulamayı amaçlanan YBÖ yılı sayesinde, AB ülkelerinde YBÖ konusunda farkındalık artmış ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen politikalar geliştirilmesine ve bu politikaların uygulanmasının önemli bir başlangıcı olmuştur.

2.1.2. YBÖ Yeterlilikleri

Literatür incelendiğinde YBÖ yeterlilikleri Avrupa Komisyonunun 2007 yılında yayınladığı yeterlilikler çerçevesi etrafında 8 başlıkta incelendiği görülmektedir (Hürsen, 2011; Toyoğlu, 2016). Bunlar; anadilde iletişim yeterliliği, yabancı dilde iletişim yeterliliği, matematiksel ve bilim ve teknolojiye temel yeterlilikler, dijital yeterlilikler, öğrenmeyi öğrenme yeterliği, sosyal ve vatandaşlık yeterlikleri, inisiyatif alma ve girişimcilik yeterliği, kültürel farkındalık ve anlatım yeterliği şeklindedir. Bu anahtar yeterlilikler Avrupa Komisyonunun 2018 yılında yapmış olduğu çalışmayla daha önceki yapılan çalışmalara bağlı kalarak içerikleri güncellenmiştir. Bu yeterlilikler Avrupa Komisyonu (2018)' e göre her biri eşit derecede ve bir alan için gerekli olanlar diğerinin yetkinliğini destekleyecektir (Avrupa Komisyonu, 2018).

2.1.2.1. Okuma Yazma Yetkinliği

Anadilde iletişim okuryazarlık yeterliği, disiplinler ve bağlamlar genelinde görsel, işitsel/işitsel ve dijital materyalleri kullanarak hem sözlü hem de yazılı biçimde kavramları, duyguları, gerçekleri ve görüşleri tanımlama, anlama, ifade etme, yaratma ve yorumlama yeteneğidir. Başkalarıyla uygun ve yaratıcı bir şekilde etkili bir şekilde iletişim kurma ve

bağlantı kurma becerisini ifade eder. Okuryazarlığın gelişimi, daha fazla öğrenme ve daha fazla dilsel etkileşim için temel oluşturur. Bağlama bağlı olarak, okuryazarlık yeterliliği ana dilde, okul dilinde ve/veya bir ülke veya bölgenin resmi dilinde geliştirilebilir.

2.1.2.2.Çoklu Dil Yetkinliği

Bu yeterlilik, iletişim için farklı dilleri uygun ve etkili bir şekilde kullanma becerisini tanımlar. Genel olarak okuryazarlığın iletişiminin ana beceri boyutlarını paylaşır: kişinin isteklerine veya ihtiyaçlarına göre uygun bir dizi toplumsal ve kültürel kavramları, düşünceleri, duyguları, gerçekleri ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı biçimde (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayanır. Uygun olduğunda, anadil yeterliklerinin sürdürülmesini ve daha da geliştirilmesini içerebilir. Bir öğrencinin yeterlik düzeyi, dört boyut arasında ve farklı diller arasında farklılık gösterecektir.

2.1.2.3.Matematiksel ve Bilim ve Teknolojide Temel Yetkinlik

Matematiksel yeterlilik, günlük durumlarda bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünmeyi geliştirme ve uygulama yeteneğidir. Sağlam bir aritmetik ustalığında bilgi kadar süreç ve aktiviteye vurgu yapılır. Matematiksel yeterlilik, farklı derecelerde, matematiksel düşünce modlarını (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunumları (formüller, modeller, yapılar, grafikler ve çizelgeler) kullanma becerisini ve istekliliğini ifade eder.

Bilimde yeterlilik, doğal dünyayı kanıta dayalı sonuçlar çıkartarak açıklamak için kullanılan bilgi birikimi ve metodolojiyi kullanma yeteneği ve istekliliğini ifade eder. Teknoloji ve mühendislikteki yeterlilikler, bireyin istek ve ihtiyaçlarına yanıt olarak bilgi ve metodoloji uygulamalarıdır. Bilimde yeterlilik, teknoloji ve mühendislik anlayışını içerir

2.1.2.4.Dijital Yetkinlik

Dijital yeterlilik, işte ve topluma katılım için dijital teknolojilerin kendinden emin, eleştirel ve duyarlı kullanımını ve bunlarla etkileşimi içerir. Bilgi ve veri okuryazarlığı, iletişim ve işbirliğini, dijital içerik oluşturmayı (programlama dahil), güvenliği (dijital refah ve siber güvenlikle ilgili yeterlilikler dahil) ve problem çözmeyi içerir. Dijital yetkinlik, bir kişinin dijital ortamları etkin bir şekilde kullanabilme becerisidir. Bu yetkinlik, kişinin dijital araçları, cihazları ve teknolojileri anlayabilme, kullanabilme ve yönetebilme becerisini kapsamaktadır. Dijital ortamlar ve teknolojiler iş yaşamında ve eğitimde giderek daha fazla yer tutmaktadır.

2.1.2.5. Kişisel, Sosyal ve Öğrenmeyi Öğrenme Yetkinliği

Kişisel, sosyal ve öğrenmeyi öğrenme yetkinliği, kendi üzerine düşünme, zamanı ve bilgiyi etkili bir şekilde yönetme, başkalarıyla yapıcı bir şekilde çalışma, esnek kalma ve kişinin kendi öğrenimini ve kariyerini yönetme becerisidir. Belirsizlik ve karmaşıklıkla başa çıkma, öğrenmeyi öğrenme, kişinin fiziksel ve duygusal esenliğini destekleme, empati kurma ve çatışmayı yönetme becerisini içerir.

2.1.2.6. Vatandaşlık Yetkinliği

Sivil yeterlilik, sorumlu vatandaşlar olarak hareket etme ve sosyal, ekonomik ve politik kavram ve yapıların yanı sıra küresel kavramlar ve sürdürülebilirlik anlayışına dayalı olarak kentsel ve sosyal hayata tam olarak katılma yeteneğidir.

2.1.2.7. Girişimcilik Yetkinliği

Girişimcilik yetkinliği, fırsatlara ve fikirlere göre hareket etme ve bunları başkaları için değerlere dönüştürme kapasitesini ifade eder. Kültürel, sosyal veya ticari değeri olan projeleri planlamak ve yönetmek için yaratıcılık, eleştirel düşünme ve problem çözme, inisiyatif alma ve azim ve işbirliği içinde çalışma becerisi üzerine kuruludur.

2.1.2.8. Kültürel Farkındalık ve İfade Yetkinliği

Kültürel farkındalık ve ifadede yeterlilik, fikirlerin ve anlamın farklı kültürlerde ve bir dizi sanat ve diğer kültürel biçimler aracılığıyla yaratıcı bir şekilde nasıl ifade edildiğini ve iletildiğini anlamayı ve bunlara saygı duymayı içerir. Kişinin kendi fikirlerini ve toplumdaki yeri veya rolünü çeşitli şekillerde ve bağlamlarda anlama, geliştirme ve ifade etme ile meşgul olmayı içerir.

2.2. 21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyıl, küreselleşme ve teknolojik gelişmelerin hız kazanmasıyla şirketler örgütlenme biçimlerini, iş yapma şekillerini değiştirerek büyük bir dönüşümü başlatmıştır. Günümüzde, başarılı olmak ve başarılı kalmak için gerekli olan beceriler her geçen gün artmaktadır. Beceriler, insanların kendilerini geliştirmelerine ve başarıya ulaşmalarına yardımcı olan önemli bir faktördür. Çalışanların başarılı olması için iletişim becerileri, organizasyon becerileri, problem çözme becerileri, zaman yönetimi becerileri gibi sahip olmaları gereken bazı beceriler bulunmaktadır.

21. yüzyıl becerileri, çağdaş dünyada başarılı olmak ve kariyerlerini geliştirmek isteyen herkes için hayati önem taşımaktadır. 21. yüzyıl becerileri, öğrencilerin, çalışanların ve

işletmelerin başarısının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bireylerin bu yüzyılın gereklerini karşılayabilmesi ve başarılı olabilmesi için 21. yüzyıl becerileri adı altında belirlenen bazı bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir (Öztürk, 2022: 16-18).

21. yüzyıl becerileri, bireylerin hızla değişen bir dünyada başarılı olmalarını sağlayan bir dizi yetenek, bilgi ve tutumdur. Bu beceriler eleştirel düşünme, problem çözme, işbirliği, iletişim, yaratıcılık ve dijital okuryazarlığı içermektedir. Bu yetenek ve tutumlar bireyden beklenen geçmişin bilgi becerilerinin yerini almalıdır (Greenhill, 2010).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) 21. yüzyıl becerilerinin gelişimi için dört kavramı öne sürmüştür. Bunlar bilmeyi öğrenmek, yapmayı öğrenmek, olmayı öğrenmek, birlikte yaşamayı öğrenmektir (Mawas & Muntean, 2018).

2.2.1. 21. Yüzyıl Becerileri Konusunda Çalışma Yapan Kurum ve Kuruluşlar

21. yüzyıl da iş ve iş yaşamının değişmesi ile bireylerinin sahip olması gereken bilgi ve beceriler değişmiş ve bu durumda eğitimcilerin bu bilgi ve becerilerin bireylere kazandırılması için bazı çalışmalar yapmasına neden olmuştur. 21. Yüzyıl becerileri konusunda uluslararası farklı kurum ve kuruluşlar çalışmalar gerçekleştirmiştir (Demirel, 2022). Çalışma yapan bazı kurum ve kuruluşlar Tablo 2.2.'de verilmiştir.

Tablo 2.2. 21. Yüzyıl Becerileri Konusunda Çalışma Yapan Bazı Kurum ve Kuruluşlar

<i>Kurum ve Kuruluş</i>	<i>Yıl</i>
Metiri Grup ve NCREL	2002
OECD(Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)	2005
P21(Partnership for 21st Century Learning)	2007
Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu (ISTE)	2007
ATCS (Assesment And Teaching Of 21 Century Skills)	2012

Tablo 2.2.'de görüldüğü üzere Metiri Grup ve NCREL, OECD,P21(Partnership for 21st Century Learning), Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu (ISTE), ATCS 21. Yüzyıl becerileri konusunda farklı zamanlarda çalışma yapmış ve yine ilerleyen yıllarda yapmış oldukları çalışmaları güncellemişlerdir. 21. yüzyıl becerilerine ilişkin yapılan tüm bu çalışmalar bireylerin hızla değişen ekonomik sosyal ve teknolojik koşullara uyum sağlaması için edinmesi gereken okul içi ve okul dışı öğrenme deneyimlerini kategorize etmek bu becerileri kazandırmak için yapılmıştır (Yaşar, 2021).

21. yüzyıl becerileri alanında çalışma yapan bir çok kurum ve kuruluş bulunmakta bu durum bize 21. Yüzyıl becerilerinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir ancak her kurum ve kuruluşun kendi beceri çerçevesini oluşturması 21. Yüzyıl becerileri konusunda ortak bir fikre ulaşılamadığını göstermektedir (Mawas & Muntean, 2018)

2.2.1.1. Meitri Grubu ve Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (NCREL)

Meitri grubu ve Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (NCREL) birlikte EnGauge 21. Yüzyıl beceri çerçevesini geliştirmiştir. Bu çerçeve 21. Yüzyıl becerilerini dört başlık altında sınıflandırmıştır; dijital çağ okuryazarlığı, yaratıcı düşünme, etkili iletişim, yüksek verimlilik (Lemke, 2002). *Dijital çağ okuryazarlığı* temel, bilgi ve teknoloji okuryazarlığını, ekonomi okuryazarlığını, görsel bilgi okur yazarlığını, küresel farkındalığı ve çok kültürlü okuryazarlığı içermektedir. *Yaratıcı düşünme* uyarlanabilirlik, öz yönetim ve yönetim karmaşıklığı, merak, risk alma, yüksek düzey düşünme ve mantıklı akıl yürütmeyi içermektedir. *Etkili iletişim* kişisel, sosyal sorumluluğu, işbirliği ve takım oluşturmayı kişilerarası iletişim becerilerini içermektedir. *Yüksek verimlilik* planlama ve yönetme yeteneğini, araçların etkili kullanımını, maça yönelik kaliteli çıktı üretmeyi içermektedir (Dede, 2010; Soruklu, 2022; Erdoğan, 2020)

2.2.1.2. OECD

OECD 2005 yılında 21. yüzyıl becerilerini üç başlıkta sınıflandırmıştır (Dede, 2010). Bu sınıflandırma heterojen gruplarda etkileşim, özerk hareket etme ve araçları etkileşimli kullanma şeklindedir (Demirel, 2022; Mawas & Muntean, 2018). OECD'nin yapmış olduğu DeSeCo projesi 21. Yüzyıl becerileri ve yeterlilikler arasında ki farka önem vermiş ve bu da DeSeCO projesini diğer kurum ve kuruluşların yapmış olduğu çalışmalardan ayırmaktadır (Öztürk, 2022).

2.2.1.3. ATCS (Assesment And Teaching Of 21 Century Skills)

ATCS'nin yapmış olduğu çalışma ile 21. Yüzyıl becerilerini düşünme yolları, çalışma yolları, çalışma araçları, dünyada yaşam şeklinde dört ana başlık altında sınıflandırmıştır (Schleicher, 2012). Bu becerilerin içeriği Care, Griffin & McGaw, (2012)' ye göre

Düşünme Yolları: Yaratıcılık, yenilikçilik, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi öğrenme, metabilis

Çalışma Yolları: İletişim, takım çalışması

Çalışma Araçları: Bilgi okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı

Dünyada Yaşam: Yerel ve küresel vatandaşlık, yaşam ve kariyer , bireysel ve sosyal sorumluluk, kültürel farkındalığı içermektedir.

ATCS'nin diğer kurum ve kuruluşların yaptığı çalışmalardan farkı öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinde hangi seviyede olduklarını ölçmenin yollarını bulmaya odaklanmasıdır (Öztürk, 2022; Greenhill, 2010).

2.2.1.4. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği(ISTE)

ISTE tarafından 2007 yılında öğrencilerin ihtiyaç duyduğu becerileri yaratıcılık ve yenilikçilik, iletişim ve işbirliği, araştırma ve bilgi akıcılığı, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme, dijital vatandaşlık, teknoloji işlemleri ve kavramları şeklinde sınıflandırmıştır (Dede, 2010; Soruklu, 2022). ISTE' nin bu beceri tanımlamaları 2016 yılında güncellemiştir. ISTE (2021)' e göre 21. Yüzyıl öğrencilerinin ihtiyaç duyduğu becerileri güçlü öğrenenler, dijital vatandaşlık, bilgi yapıcılar, yenilikçi tasarımcılar, hesaplamalı düşünürler, yaratıcı iletişimciler, küresel işbirliği sağlayıcılar olarak güncellemiştir.

Güçlü öğrenenler: Öğrenciler, kendi öğrenmelerini organize etmek gerçekleştirmek için teknolojiden teknolojiye yararlanır.

Dijital vatandaş: Öğrenciler birbirine bağlı bir dijital dünyada yaşamının, öğrenmenin ve çalışmanın haklarını, sorumluluklarını ve fırsatlarını tanırlar ve güvenli, yasal ve etik şekillerde hareket eder ve model olur.

Bilgi yapıcılar: Öğrenciler, bilgi oluşturmak, yaratıcı eserler üretmek ve kendileri ve başkaları için anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturmak için dijital araçları kullanarak çeşitli kaynakları eleştirel bir şekilde düzenlerler.

Yenilikçi tasarımcılar: Öğrenciler, yeni, faydalı veya yaratıcı çözümler yaratarak sorunları belirlemek ve çözmek için bir tasarım sürecinde çeşitli teknolojileri kullanırlar.

Hesaplamalı düşünürler: Öğrenciler, sorunları anlamak ve çözmek için teknolojik yöntemlerin gücünden yararlanarak çözümleri geliştirir ve test eder strateji geliştirir.

Yaratıcı iletişimciler: Öğrenciler, hedeflerine uygun platformları, araçları, stilleri, formatları ve dijital medyayı kullanarak çeşitli amaçlar için net bir şekilde iletişim kurar ve kendilerini yaratıcı bir şekilde ifade eder.

Küresel işbirlikçilik: Öğrenciler, bakış açılarını genişletmek öğrenmelerini zenginleştirmek için yerel ve küresel ekiplerde işbirliği yaparak etkin bir şekilde çalışarak dijital araçları kullanır (ISTE, 2021).

Dede (2010)'da ISTE'nin öğrenciler için tanımlamış olduğu beceriler özellikle dijital okuryazarlıklar genel olarak P21 çerçevesindekilerden daha ayrıntılı ve ISTE becerilerinin orijinal eserler yaratmayı vurgulaması onu P21'den ayırmaktadır.

2.2.1.5. P21

P21 yeterlik ve beceriler çerçevesi yeni eğitim politikası geliştirmek ve herkesin bundan faydalanmasını sağlamak için Amerika'da yer alan farklı şirket ve derneklerin bir araya gelerek oluşturmuştur (Cansoy, 2018).

21. yüzyıl becerileri konusunda kapsamlı bir çalışma olan P21 diğer tüm kurum ve kuruluşların çalışmalarından daha yaygın olarak kullanılır (Öztürk, 2022;Cansoy, 2018). 21. Yüzyıl Beceriler Çerçevesi öğrencilerin çalışma hayatında, toplumsal yaşamlarında çağın gerektirdiği uzmanlaşılması gereken yeterlilikleri, bilgileri ve becerileri tanımlar aynı zamanda bu beceriler içerik bilgisinin, özel becerilerin, uzmanlığın ve okuryazarlıkların harmanlanmasıdır (P21, 2015).

P21'in hazırlamış olduğu 21. Yüzyıl öğrenci çıktıları; yaşam ve kariyer becerileri, öğrenme ve yenilik becerileri, bilgi medya ve teknoloji becerileri içermektedir. Bu beceriler P21'in hazırlamış olduğu 21. Yüzyıl öğrenci çıktıları içerisinde yer alan temel konular ve 21. Yüzyıl temaları ve destek sistemleri ile bir bütün olarak ele alınmaktadır (P21, 2019).

Temel konular İngilizce okuma veya dil edinimi, dünya dilleri, sanat, matematik, ekonomi, bilim, coğrafya, tarih, devlet yönetimi ve yurttaşlık bilgisi konularını kapsamaktadır. P21 (2019)' a göre yalnızca bu konulara odaklanmayıp küresel farkındalık, finansal ekonomik iş ve girişimcilik okuryazarlığı, vatandaşlık okuryazarlığı, sağlık okuryazarlığı ve çevre okuryazarlığı disiplinler arası temalarını temel konulara dahil ederek daha kaliteli çıktı elde edilmesini sağlıyor (Demirel, 2022; P21, 2019).

Eğitim ve ğretim faaliyetleri P21'in belirlemiş olduğu 21. yüzyıl ğrenci ıktıları üzerine inşa edilip ve 21. Yüzyıl ğrenci çıktılarında bahsedilen gerekli destek sistemleriyle desteklendiğinde, öğrenciler öğrenme sürecine daha fazla dahil olurlar ve gelişmeye açık bir şekilde mezun olurlar (P21, 2019).

şekil 2.1 P21'e göre 21. Yüzyıl becerileri

ğrenme ve yenilik becerileri

P21 (2019)'a öğrenme ve yenilik becerileri; yaratıcılık ve yenilik, eleştirel düşünme ve problem çözme, iletişim ve iş birliğinden oluşmaktadır. Yaratıcılık bireyin önceki yaşantıları sonucu elde ettiği birikimle yeni, zgn, bir ürün fikir ortaya koyma, karşılaştığı problemlere farklı ve zgn zmler getirme olarak yenilik ise yeni bir ürün ortaya koyma veya var olan ürünleri iyileştirme olarak tanımlanmıştır (şahin ve ark., 2021) Yaratıcılık ve yenilik becerisi yeni ve değerli bilgi oluşturulmasını bunu yaparken de kendi fikirlerini detaylandırıp geliştirmeyi ve tüm bunları analiz edip değerlendirmeyi içermektedir. Yaratıcılık ve yenilik becerilerine sahip bireyler yapmış olduğu çalışmalarda zgn ve yaratıcıdır. Başarısızlıklar onlar için bir yol gösterici bir öğrenme işığıdır (P21, 2019).

Eleştirel düşünme yaşamın her anında birey tarafından deneyim, akıl yürütme, iletişim yoluyla üretilen bilginin farklı zihinsel becerilerle (analiz, sentez, değerlendirme) işlenip

sonuca erdirilmesidir (Çakan, 2021). Eleştirel düşünme becerisi, çeşitli akıl yürütme türlerini uygun bir şekilde kullanarak, karmaşık sistemlerde parçaların birbirleriyle nasıl etkileşime girdiğini anlamaya çalışmak, iddiaları ve inançları etkili bir şekilde analiz etmek, alternatif bakış açılarını değerlendirip bunları bilgi ve argümanlar arasında sentezlemek ve bağlantılar kurmak gerekir. Bu beceri, insanların düşüncelerini sorgulama, araştırma ve değerlendirme yeteneklerini geliştirir ve onlara problemleri çözme yeteneği kazandırır. (P21, 2019)

Belli bir soruna karşı daha önceki öğrenmelerin, tecrübelerin sorunu, problemi çözmek için bilgi tecrübe ve bilişsel süreçlerin kullanılması problem çözümdür(Kelleci ve Karaçak, 2021). Problem çözme becerileri, çalışanların işlerini daha verimli ve etkili bir şekilde yerine getirmelerini sağlar. Alışık olmadığınız farklı türden sorunları hem geleneksel hem de yenilikçi yöntemlerle çözmek, çeşitli bakış açılarını netleştiren ve daha iyi çözümlere götüren soru sormak problem çözme becerisinin varlığına işaret etmektedir (P21, 2019).

İletişim becerisi bilgi, düşünce ve duyguları çeşitli yazılı, sözlü ve beden dili unsurlarıyla etkili bir biçimde paylaşmayı ifade etmektedir. Bu beceriye sahip bireyler etkili bir dinleyici, medya teknolojilerini maça uygun nasıl etkili kullanacağını bilen ve çeşitli ortamlarda çok dilli ve etkili iletişim kurabilen bireylerdir (P21, 2019). İyi bir iletişim becerisi, çalışanların başarılı olmaları ve diğer bireylerle etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlaması açısından oldukça önemlidir. Eleştirel düşünme, bilgiyi analiz etme, sonuç çıkarma ve bilinçli kararlar verme yeteneğidir. Problem çözme, karmaşık problemleri tanımlama ve çözme yeteneğidir. İşbirliği, verimli bir şekilde çalışabilme yeteneğidir

Bilgi, medya ve teknoloji becerileri

P21 (2019)'a bilgi, medya ve teknoloji becerileri; bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, bilgi iletişim ve teknoloji okuryazarlığından oluşmaktadır.

Bilgi okuryazarlığı bilgiyi doğru kaynaklardan arayıp toplama ve bu bilginin eleştirel bir şekilde değerlendirilip analiz edilmesinden sonra bilgiyi etkin olarak kullanma becerisidir (Soruklu, 2022).Medya mesajlarının nasıl, neden ve niçin oluşturulduğunu anlayıp analiz ve eleştirel değerlendirme yapmak medya okuryazarlığı olarak tanımlanmaktadır (P21, 2019).Teknoloji okuryazarlığı teknolojiyi anlama, kullanma değerlendirme becerisidir. Teknoloji okuryazarı olabilmek için sadece teknik bilgiye sahip olmanın yanında yaratıcılık, analiz yeteneği, problem çözme becerisine de sahip olmak gereklidir (Et, 2021). Bilgi ekonomisinde başarılı bir şekilde yer alabilmek ve bilgiye erişmek, yönetmek, bütünleştirmek,

değerlendirmek, oluşturmak için iletişim ağı araçlarını uygun bir şekilde kullanmak gerekmektedir (P21, 2019).

Yaşam ve kariyer becerileri

P21 (2019)'a yaşam ve kariyer becerileri; esneklik ve uyarlanabilirlik, inisiyatif alma ve özyönetim, sosyal ve kültürler arası beceriler, üretkenlik ve sorumluluk, liderlik ve sorumluluk becerilerinden oluşmaktadır. Günümüzün hızla değişen rekabetçi iş ve yaşam ortamları, düşünme becerileri ve içerik bilgisinden çok daha fazlasını gerektirir bu yüzden öğrenciler yeterli yaşam ve kariyer becerilerini geliştirmek zorundadır (P21,2019).

Çeşitli rollere, iş sorumluluklarına, programlara ve bağlamlara kısacası değişime uyum sağlamak ve özellikle çok kültürlü ortamlarda uygulanabilir çözümlere ulaşmak için farklı görüş ve inançları anlayıp analiz etmek esneklik ve uyarlanabilirlik becerisinin en önemli göstergeleridir (P21, 2019).

2.2.2. 21. Yüzyıl Öğreten (Öğretmen) Becerileri

Öğrencilerin 21. yüzyılda değişen sosyal ve ekonomik çevre de başarılı olması ve değişen koşullara uyum sağlayabilmesi için bir çok kurum ve kuruluş çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalar neticesinde farklı tanımlamalar yapılsa da alan yazında daha çok 21. Yüzyıl becerileri olarak adlandırılan öğrencilerin edinmesi gereken beceri setleri oluşturulmuştur. Bu beceri setlerine sahip bireylerin yetiştirilebilmesi için öğretme-öğrenme sürecinin en önemli aktörlerinden öğretmenlerinde bazı niteliklere sahip olması gerekmektedir.

Öğretim süreçlerinde öğretmen becerileri öğretimin etkililiğini ve kalitesini etkilemektedir. Öğretmenlerin öğrenme sürecinde etkin ve performanslı bir yaklaşımı yüksek performanslı bir öğrenme sağlar (Göksun, 2016). 21. yüzyıl, öğretmenlerin öğrencilerine kaliteli eğitim sağlamalarının önemli bir zorunluluk olduğu bir çağ. Öğretmenler, öğrencilerinin öğrenme süreçlerini desteklemek ve onların başarılarını arttırmak için çok sayıda beceriye sahip olmalıdır. 21. Yüzyılda nitelikli öğretmenler öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olacak ve onları gelecekteki başarılarına ulaştıracaktır.

Öğretmenler şuan da bilgi işlem gücünün öneminin katlanarak artacağı bir geleceğe öğrencileri hazırlamakta. Her öğrencinin kişisel, akademik veya profesyonel yaşamlarında başarılarını artırmak için bilgi işlemin gücünü anlamasını ve kullanabilmesini sağlamak hedefiyle yola çıkan İSTE eğitimcilerin bu hedefi gerçeğe dönüştürmesine katkıda bulunmak için öğretmenler için bilgisayarlı düşünme yeterliliklerini oluşturmuştur. Bu yeterlilikler

hesaplamalı düşünme, sermaye lideri, bilgi işlem etrafında işbirliği, yaratıcılık ve tasarımdan oluşmaktadır (ISTE, 2021). ISTE ayrıca öğretmenler için beceri setleri oluşturmuştur bunlar;

Öğrenci: Öğretmenler, başkalarından ve başkalarıyla birlikte öğrenerek ve öğrencilerin öğrenimini iyileştirmek için teknolojiden yararlanan kanıtlanmış ve gelecek vaat eden uygulamaları keşfederek uygulamalarını sürekli olarak geliştirir.

Önder: Öğretmenler, öğrencilerin güçlendirilmesini ve başarısını desteklemek ve öğretme ve öğrenmeyi geliştirmek için liderlik fırsatları ararlar.

Vatandaş: Öğretmenler, öğrencilere dijital dünyaya olumlu katkıda bulunmaları ve sorumlu bir şekilde katılmaları için ilham verir.

İşbirlikçi: Öğretmenler, uygulamaları geliştirmek, kaynakları ve fikirleri keşfedip paylaşmak ve sorunları çözmek için hem meslektaşları hem de öğrencilerle işbirliği yapmaya zaman ayırır.

Tasarımcı: Öğretmenler, öğrenci değişkenliğini tanıyan ve bunlara uyum sağlayan otantik, öğrenci odaklı etkinlikler ve ortamlar tasarlar

Kolaylaştırıcı: Öğretmenler, öğrencilerin 2016 ISTE Öğrenciler için Standartlarına ulaşmasını desteklemek için teknolojiyle öğrenmeyi kolaylaştırır

Analist: Öğretmenler, öğretimlerini yönlendirmek ve öğrencileri öğrenme hedeflerine ulaşmalarında desteklemek için verileri anlar ve kullanır.

21. yüzyıl öğretmenleri, öğrencilerinin özgüvenini geliştirmek, onların öğrenme süreçlerine katılmak, öğrenme süreçlerini desteklemek için çaba göstermelidir. 21. yüzyıl öğretmenleri öğrencilerinin öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak için yenilikçi teknolojileri kullanmalıdır.

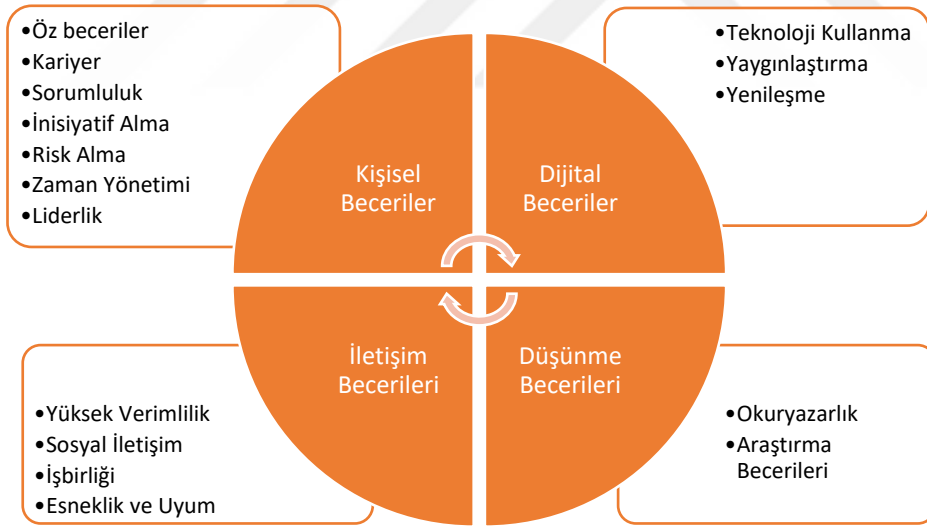
Ülkemizde de Milli Eğitim Bakanlığı bu ihtiyaçlara cevap verebilmek ve uluslararası ölçekte rekabet edebilir bireyler yetiştirebilmek için öğretmen niteliklerini yeniden tanımlamıştır. Bu kapsamda 2017 yılında “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” çalışmasını tamamlamış ve öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlilikleri yeniden belirlemiştir. Bu çalışma içerisinde 3 yeterlilik alanı ve bunlar altında yer alan 11 yeterlilik ve bu yeterliliklere ilişkin 65 gösterge oluşturulmuştur (MEB,2017).

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri

Mesleki Bilgi	Mesleki Beceri	Tutum ve Değerler
<ul style="list-style-type: none">Alan BilgisiAlan Eğitimi BilgisiMevzuat Bilgisi	<ul style="list-style-type: none">Eğitim Öğretimi PlanlamaÖğrenme Ortamları OluşturmaÖğrenme ve Öğretme Sürecini YönetmeÖlçme ve Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none">Milli, Manevi ve Evrensel DeğerlerÖğrenciye Yaklaşımİletişim ve İşbirliğiKişisel ve Mesleki Gelişim

Şekil 2.2 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri (MEB, 2017)

Çopur (2022)' ye göre 21. Yüzyıl öğretmen becerilerini kişisel beceriler, dijital beceriler, düşünme becerileri, iletişim becerileri olarak sınıflandırmıştır.

Şekil 2.3 21. Yüzyıl öğretmen becerileri (Çopur, 2022)

21. yüzyıl öğretmenlerinin birçok özellik ve yetenek taşıması beklenebilir. Öğretmenler, öğrencilerine 21. yüzyılın gerektirdiği bilgi ve becerileri öğretirken, aynı zamanda onların sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimine de katkıda bulunmalıdır. Aşağıdakiler, 21. yüzyıl öğretmenlerinin sahip olması gereken özelliklerden bazıları:

Öğrenmeyi teşvik etme: 21. yüzyıl öğretmenleri, öğrencilerine sürekli öğrenme fırsatları sunmalı ve onların merak duygularını uyandırmalıdır.

Öğrenme ortamlarını yaratma: Öğretmenler, öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarına uygun ortamlar yaratmalı ve öğrenme sürecine katılımı teşvik etmelidir.

Öğrenci odaklı, esnek: 21. yüzyıl öğretmenleri, öğrencilerinin ihtiyaçlarına ve öğrenme tarzlarına göre öğretim planları oluşturmalıdır.

Teknoloji Entegrasyonu: Öğretmenler, öğretimlerini geliştirmek ve öğrencilere çok çeşitli öğrenme kaynaklarına erişim sağlamak için teknolojiyi kullanabilmelidir.

Öğrencileri yönlendirme: Öğretmenler, öğrencilerine ilgi alanlarına göre projeler ve ödevler vermeli ve onların ilerideki hedeflerine doğru yönlendirme çalışmaları yapmalıdır.

İletişim ve iş birliği: Öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer eğitimciler ile etkili bir şekilde iletişim kurabilmeli ve bu iletişimde sosyal ağları etkili kullanabilmelidir.

Öğrencileri anlama: Öğretmenler, öğrencilerinin kişiliklerini ve öğrenme tarzlarını anlamaya çalışmalı ve onların öğrenme ihtiyaçlarına uygun yöntemler kullanmalıdır.

Yaratıcılık: Öğretmenler, öğrencilerine yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini kazandırmak için çeşitli yöntemler kullanmalıdır.

Eleştirel Düşünme: Öğretmenler, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini ve bağımsız düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır.

2.3. Türkiye’de YBÖ ve 21.Yüzyıl Becerileri Bağlamında Mesleki Eğitim

Gelişen teknoloji ve iletişim yöntemleri ile ekonomi politikaları ve sistemleri değişime uğratmıştır. Bu değişimle birlikte küresel ekonomiye uyum için iş gücü ve mesleklerden beklenen beceri ve tutumlar değişmiştir. Bu değişim bilim ve teknolojideki ilerlemeyle birlikte yaşam boyu devam edecektir. İş gücü ve mesleklerden beklenen beceri ve tutumların değişimi mesleki ve teknik eğitime de yansımıştır. Mesleki eğitim, ülke ekonomisine son derece önemli etkileri olan bir eğitim türüdür. Mesleki eğitim iş dünyasının ihtiyaç duyduğu bilgi beceri ve yeterliliklere sahip elemanlar yetiştirmeyi amaçlar (Özkan, 2021). Türkiye’de Mesleki Eğitim Görünümü Raporu (2018)’ e göre de mesleki eğitimin amacı tüm sektörlerle iş birliği içinde ulusal ve uluslararası meslekî yeterliliğe, meslek ahlâkına ve meslekî değerlere sahip, yenilikçi,

girişimci, üretken, ekonomiye değer katan uzman iş gücü yetiştirmek. Mesleki eğitim, işletmelerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan programlar sayesinde, işletmelerde iş gücü ihtiyacını karşılamaya yardımcı olur.

Mesleki eğitimin amacı işgücü piyasasının talep ettiği elemanı yetiştirmek ancak gelişen hızla değişen iş gücü piyasasından beklenen yeterlilikler öğrencileri mezun oldukları anda dahi eksik bırakabilmektedir. Günümüzde, çalışanların başarılı olması için çeşitli becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Beceriler, çalışanların işlerini daha verimli ve etkili bir şekilde yerine getirmelerini sağlayan önemli bir unsurdur.

21. Yüzyıl da mesleki eğitim, öğrencilerin çalışma hayatında başarılı olmalarını sağlamak için öğrencilerin güncel teknolojileri kullanmalarını ve çalışma hayatında karşılaşılabilecekleri problemleri çözmeye becerilerini geliştirmelerini sağlamalıdır.

ABD eski eğitim bakanı **Richard Riley** “*Şu anda öğrencileri icat edilmemiş teknolojileri kullanarak henüz sorun olduğunu bile bilmediğimiz sorunları çözmek için henüz var olmayan işlere hazırlıyoruz.*” sözleriyle öğrencilerin geleceğe ve geleceğin işlerinin gerektirdiği becerileri edinme yeterliliğine sahip bireyler olarak yetiştirmenin önemine vurgu yapmıştır.

Nitelikli bireylerin yetiştirilmesi ve gelecekte gerçekleşecek yeni iş ve mesleki yeterliliklere hızla uyum sağlayabilecek öğrencilerin yetişmesi ekonomik ve toplumsal kalkınma için oldukça önemlidir. İçinde yaşadığımız toplumun kalkınması için YBÖ becerisi edinmiş bireylere ve günümüzün bir gerekliliği olan 21. Yüzyıl becerilerine sahip bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda eğitimin öğrencileri geleceğe hazırlama görevini yerine getiren öğretmenlerin de çağın niteliklerine sahip olması gerekmektedir.

21. yüzyıl mesleki eğitiminde öğrencilerin çağdaş teknolojileri kullanarak, sosyal becerileri geliştirmesi, kariyerlerini yönlendirecek becerileri öğrenmesi amaçlamalıdır. Ayrıca, öğrencilerin kendilerini ifade etme, problem çözme ve çevrelerinde etkili olma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak çok disiplinli yaklaşımlar da önemlidir. Mesleki eğitim de öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine ve kariyerlerini yönlendirmelerine yardımcı olmak için öğrenmeyi kolaylaştıran öğretim yöntemleri, öğrenme ortamları ve teknolojileri kullanılmalıdır.

Çağın gerektirdiği becerilerin bireyler tarafından edinilmesi, bireylerin yeni iş ve toplumsal koşullara uyum sağlanabilmesi için UNESCO, OECD ve Avrupa Birliği bazı çalışmalar yapmıştır.

Cedefop (2017) Mesleki Eğitim ve Öğretime ilişkin istatistiksel genel bakış Türkiye raporunda Türkiye'nin yaşam boyu öğrenmeye yetişkinlerin katılımı %5,8 ile AB ortalamasından düşüktür. Yaşam boyu öğrenmeye katılan yaşlı insan oranı (%0,7) ve düşük eğitilmiş yetişkin oranı (%2,8) ilgili AB ortalamalarından (%7,0 ve %4,2) oldukça düşüktür. Türkiye raporunda hayat boyu öğrenmeye kayıtlı işsizlerin oranı (%9,2) ve bu oran AB ortalamasına (%9,6) oldukça yakın. Tüm bu veriler ışığında Türkiye'nin YBÖ alanında AB ülkelerinin gerisinde kaldığı görülmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın 9. Kalkınma planında mesleki eğitim mezunlarının en yüksek işsizlik oranına sahip olduğu ve bunun en büyük sebebinin iş gücü piyasasının talep ettiği nitelikte iş gücü yetiştirilememesi olduğu tespit edilmiş (DKP, 2006).

Mesleki Eğitimde Niteliğin Arttırılması Çalışma Grubu Raporu (2018) ve Mesleki ve Teknik Eğitimde Endüstri 4.0 Dönüşümü (2018) raporlarına göre dünya ölçeği kapsamı ve karmaşıklığı bağlamında daha önce hiç görülmemiş bir teknolojik dönüşümden geçmekte bu dönüşüm yapay zeka, robotik, nanoteknoloji gibi teknolojideki değişimler işlerin yapılış biçimini ve işler için istenen beceri setlerini de değiştirdi. Endüstri 4.0 ile birçok işte otomasyon kullanımının arttırılması ve emek kullanımının azaltılması amaçlanmaktadır. Daha önce bireyler tarafından gerçekleştirilen birçok iş bilgisayarlar, robotlar tarafından yapılmakta ve birçok meslek geçerliliğini yitirmektedir. Bireylerin nitelikli hale getirilmesi ülkelerin ekonomik ilerlemenin sağlanması nitelikli bireylerin yetiştirilmesine bağlıdır bu da nitelikli mesleki eğitimi gerektirmektedir.

Ülkemizde de Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları sonucunda mesleki eğitim ile ilgili MEGEP projesi ile birlikte eğitim programlarında ciddi reformlar yapılmıştır. MEGEP projesinde uluslararası geçerliliği olan mesleki eğitim sistemi oluşturmak amaçlanmıştır. Bu projeye modüler eğitim sistemine geçilmiş ve YBÖ ilkelerine ve Türkiye'nin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarına uygun bir sistem geliştirilmeye çalışılmıştır (Aydın, 2013).

Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları kapsamında Türkiye'de Mesleki Yeterlilik Kurumu kurulmuştur. Tüm meslekler için çevre şartlarına ve sektörel ihtiyaçlara göre yeterliliklerin oluşturulması ve kontrolü bu kurum tarafından yapılacaktır. Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde oluşturulan sektör kurulları, mesleki standartları meslek odaları ve federasyonlardan teyit etmeye başlamıştır. Bu sistemin, eğitim ve öğretim programlarına geri bildirimde bulunarak eğitim programlarının taze kalmasına yardımcı olacağı açıktır (Aydın,

2013). Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun (MYK) kurulmasıyla Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi(TYÇ) çalışmaları da başlamıştır.

2009-2013 Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesinde TYÇ'nin oluşturulması gerektiği vurgulanmış ve bu kapsamda yapılan çalışmalar neticesinde MYK yönetimince onaylanmış olan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. TYÇ Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ile uyumlu olması planlanmış mesleki ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir (TYÇ, 2015).

TYÇ (2015)' e göre Türkiye'de eğitim ve öğretim sistemlerinin kalitesini arttırmak ve ulusal ve uluslararası standartların karşılanmasını sağlamak amacıyla geliştirilen bir çerçevedir. TYÇ bütün yeterliliklerin tanımlanıp, sınıflandırılacağı ve böylelikle yeterlilikler arasındaki ilişkilerin belirleneceği, yeterliliklerin şeffaflığının ve tanınmasının sağlanacağı, hayat boyu öğrenmeyi destekleyecek bütünleşik tek bir yapı sunmaktadır (TYÇ, 2015).

TYÇ, Türkiye'de çalışan ve çalışmak isteyenler için bir referans çerçevesidir. Bu çerçeve, bir kişinin belli bir meslek veya iş alanında yeterli bilgi, beceri ve deneyime sahip olup olmadığını belirler. Bu çerçeve, çalışanların mesleki gelişimini destekler ve işverenlerin çalışanlarının yeterliliğini değerlendirmesine yardımcı olur. Ayrıca, TYÇ ülke çapında eğitim ve öğretim programlarının tasarımında da kullanılır ve bu programların içeriğini belirler. Bu programlar aracılığıyla çalışanların mesleki yeterlilikleri çağın gereksinimlerine uygun hale gelmesi sağlanmaktadır. Bu sayede, çalışanların daha verimli ve etkili hale gelmesi sağlanır.

Millî Eğitim Bakanlığı 21. Yüzyılın değişen yapısına uyum sağlamak ve geleceğin öğrencilerine nitelikli eğitim verebilmek için bir çok çalışma yapmıştır. Bunlardan biride şüphesiz “Eğitimde Endüstri 4.0” konusunda çalıştay düzenlenmesi ve “Endüstri 4.0'a Uyumun Sağlanmasına Yönelik Stratejiler” hazırlanmasıdır. Bu kapsamda hem işgücü beklentilerine paralel öğretim programlarında güncelleme yapılmış hem de 21. Yüzyılın öğretmenlerinin çağın gerektirdiği nitelikte olabilmesi için çeşitli eğitimler düzenlemiştir. Bu kapsamda Bilişim Teknolojisi Alanının programları Endüstri 4.0'ın bileşenlerini oluşturan Siber Güvenlik, Bulut Bilişim, Big Data ve Veri Güvenliği konularına uygun olarak güncellenmiştir. Ayrıca Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren 5 ve 6'ncı sınıflarda zorunlu 2 saat ve 7 ve 8'inci sınıflarda seçmeli 2 saat olarak okutulmaya başlanmıştır. Öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine yönelik de hizmet içi eğitimler düzenlenmiştir (Edüstri 4.0, 2018).

MEB yayınlamış olduğu ‘2023 Eğitim Vizyonu’ belgesinde Türkiye'nin 2023 yılına kadar olan eğitim hedeflerini ve stratejilerini belirtmektedir. Bu belge, Türkiye'nin eğitim sistemini nasıl iyileştireceğini ve hangi alanlarda ilerleme kaydetmeyi amaçladığını belirtmektedir. Belge de mesleki eğitime ilişkin sektörün iş gücü ihtiyacına cevap verebilecek niteliğe sahip, gelişen teknolojiye uyum sağlayabilen, paydaşların planlama ve karar alma süreçlerine etkin katıldığı bir yapıya ihtiyaç olduğu belirtilmiş ve bu kapsamda bazı hedefler verilmiştir. Vizyon belgesinde hayat boyu öğrenme başlığı altında 21. yüzyıl becerileri arasında yer alan okuryazarlıklara ilişkin farkındalık ve bunları geliştirmeye yönelik eğitim düzenleneceği, hayat boyu öğrenmenin süreç ve sistem olarak reforme edileceği ve yaygınlaştırılma çalışmalarının yapılacağı ve son olarak 21. yüzyıl becerileri alanında kişisel, mesleki gelişime yönelik çalışmalar yapılacağı belirtilmiştir (MEB, 2018).

Bu belge eğitim alanında gelecek için öngörülerini ve hedefleri belirleyen, eğitim alanında yapılacak reformların temelini oluşturan ve eğitim sistemini geliştirmeyi amaçlayan son yıllarda yapılmış en kapsamlı çalışmalardan biridir. Eğitim, bir ülkenin geleceği açısından çok önemlidir. Eğitim sisteminin işlevsel ve etkin olması, ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunur ve ülkenin geleceği açısından oldukça önemlidir.

Bu belge de eğitim sisteminde yer alan mevcut sorunlar tespit edilmiş ve çözümler sunulmuştur. Bu çözümlerin uygulanması ile Türkiye'de eğitim alanında dünya çapında rekabet edebilecek nitelikteki bir sistem oluşturulup ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunulabilir.

Ülkemizde son yıllarda atılan tüm bu adımlar işletmelerin ihtiyaçlarına ve pazar koşullarına uygun iş gücü eğitmeye, öğrencilerin mesleki hedeflerine ulaşmalarına ve mesleki gelişimlerini desteklemelerine yardımcı olacaktır. Ayrıca yapılan tüm bu çalışmalar geleceğin işgücü olan öğrencilerimize hem 21. Yüzyıl becerilerini edinmeleri hem de yaşam boyu öğrenen bireyler olmalarına katkı sağlayacaktır.

2.4. Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Arcagök ve Şahin (2014) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin YBÖ yeterlilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Çalışmada YBÖ yeterliliğinin cinsiyete göre farklılaşmadığı, eğitim durumlarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır.

İleri (2017) din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri birlikte hayat boyu öğrenme faaliyetlerine katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için

yapmış olduğu çalışmada ilişkisel tarama yöntemini kullanmıştır. Öğretmenlerin YBÖ düzeyleri yüksek ancak hayat boyu öğrenme faaliyetlerine katılım düzeyleri orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kadın öğretmenlerin YBÖ eğilim düzeyleri erkek öğretmenlere göre yüksek olduğu, YBÖ eğilimlerinin alt yaş grubu öğretmenlerin üst yaş grubu öğretmenlere göre yaşam boyu öğrenmeye daha meraklı ve istekli olduğu, kıdem yılı 20 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin YBÖ ölçeği alt boyutlarından öğrenmeyi düzenlemede yoksunluğun alt hizmet süresine sahip olanlara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Duymuş ve Sulak (2018) öğretmen adaylarının lisans düzeyinde aldıkları eğitimin farklı değişkenler açısından yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etkisini araştırmıştır. Öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmada lisans eğitimlerine ilişkin görüşleri bölüm ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Korkmaz (2019) sınıf öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri ile yaşam ve 21. yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Yapılan araştırmada ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin ve YBÖ eğilim düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiş. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri ile 21. Yüzyıl öğrenen becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çıkan bu sonuçlar sınıf öğretmenlerinin 21. Yüzyıl becerilerini bireylere kazandırmada etkili olacağını gösterir. Ayrıca araştırmada demografik değişkenlere göre sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileri, YBÖ eğilimleri, 21. Yüzyıl öğrenen becerileri kullanımı farklılaşmaktadır.

Kozikoğlu ve Özcanlı (2020) öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğrenen becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Yapmış olduğu çalışma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmış ve araştırmanın sonucunda öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğrenen becerilerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca araştırmasında 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre 21. Yüzyıl öğrenen beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

İncik (2020) öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ve 21. yüzyıl öğrenen becerileri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. İlişkisel tarama modelinde tasarlanan araştırma sonunda öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin ve 21. yy. öğrenen becerileri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada 21. Yüzyıl öğrenen becerileri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir

fark bulunamamış ancak YBÖ eğilimi ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Aydemir, Karalı ve Coşanay (2020) tarafından sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl öğretene ve öğrenene becerilerini inceleendiği çalışma ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır. Çalışma sonucunda 21.yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri orta düzeyin üzerinde olduğu, 21. Yüzyıl öğretene beceri düzeylerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretene beceriler ölçeği alt boyutları itibariyle cinsiyet açısından inceleendiğinde herhangi bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erdoğan (2020) tarafından yapılmış olan çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ve YBÖ eğilimleri bazı demografik değişkenler(Cinsiyet, akademik başarı, mezun olunan lise türü, kitap okuma alışkanlığı, vb) açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda da Türkçe öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimleri arasında ilişki bulunmuştur. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının yüksek olduğu ve 21. Yüzyıl becerilerinin alt boyutlarından olan öğrenme ve yenilenme becerilerine ilişkin algılarının görece yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Uyar ve Çiçek (2021) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin 21. Yüzyıl beceri düzeylerinin belirlenmesi ve bunun farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama yöntemi kullanılan çalışmada öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerilerinin yüksek olduğu, 21. Yüzyıl becerilerinin cinsiyet, hizmet yılı açısından farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erten (2022) meslek liselerinin 21. Yy. öğrenen ve öğretene becerileri kapsamında değerlendirilmesi adlı çalışmasını meslek liselerinde görevli öğretmen ve öğrencilerle yapmıştır. Çalışma sonucunda meslek lisesinde görev yapan öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğretene becerileri genellikle kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğretene becerileri kullanımı ile cinsiyet, yaş, öğretmenlik alan türü ve hizmet süresi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Göksun (2016) öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl öğrenen becerileri ve 21. Yüzyıl öğretene becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada öğretene beceriler kapsamında yer alan teknopedagogik becerilerin öğretmen adayları tarafından en az kullanılan beceri boyutu olduğu tespit edilmiştir. Göksun (2016) çalışmasında 21. yy. öğrenen becerileri kullanımı alt boyutları ile 21. yy. öğretene becerileri arasında anlamlı ve pozitif yönde ilişki ortaya çıkmıştır.

Ayrıca 21. Yüzyıl öğrenen becerileri ve 21. Yüzyıl öğreten becerilerinin kullanımlarının cinsiyet, bölüm değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Uçtu (2021) üniversite öğrencilerinin YBÖ eğilimlerinin farklı değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği çalışmada öğrencilerin YBÖ eğilimleri orta düzeyde olduğu, YBÖ eğilimlerinin yaşa ve sınıf düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Ayaz (2016) öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi çalışmasında öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin yüksek olduğu, YBÖ eğilimlerinin cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşmadığı, branş değişkeni ve görev yapılan okul değişkenine ve eğitim durumlarına göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğretmenlerin YBÖ eğilim düzeylerinin kısmen uyuyor aralığında olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çetinkaya, Gülaçtı, Çiftçi ve Kağan (2019) öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelendiği çalışmada YBÖ eğilimlerinin mesleki kıdem, görev yaptıkları kademe, yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada öğretmenlerin YBÖ eğilimlerinin tüm alt boyutlarında kadınların ortalamasının erkeklere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nuhoğlu ve Seçkin (2021) öğretmenlerin 21. Yy. öğreten ve öğrenen becerileri ile bilişim teknolojisi kullanım düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında teknoloji okuryazarlığı alt boyutunun erkek öğretmenler lehine farklılaştığını, 21. Yüzyıl öğreten ve öğrenen becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, 21. Yüzyıl öğreten becerilerinin 21. Yüzyıl öğrenen becerilerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu ve öğretmenlerin öğreten beceri düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Özdemir (2022) ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ile 21.yüzyıl öz yeterlik düzeyleri arasında ilişkiyi incelediği araştırmasında YBÖ eğilimleri ile 21.yüzyıl yeterlikleri arasında pozitif, orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri yeterlikleri yüksek bulunmuştur. Değişkenler açısından ise öğretmenlerin YBÖ eğilimleri kadın öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunurken 21.yüzyıl yeterlik algıları açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ve 21.yüzyıl yeterlikleri algıları medeni durum değişkeni

açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin YBÖ eğilimleri ve 21.yüzyıl becerileri öz yeterlik algıları, 21.yüzyıl becerileri alt boyutu olan öğrenme ve yenilenme becerileri açısından 5-10 yıl arası kıdeme sahip olanlara göre 10-15 ve 20 yıl üstü kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Demirel (2022) lise matematik öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerileri öz yeterlilik algı düzeylerini belirlemek ve farklı değişkenler açısından incelediği araştırmasında öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öz yeterlilik algı düzeylerinin yüksek olduğu, öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öz yeterlik algı düzeylerinin okul türü ve kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; öğrenim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Ayrıca öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öz yeterlik algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ve 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin öz yeterlilik algı düzeylerinin, 16-20 yıl ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin öz yeterlilik algı düzeylerinden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Soruklu (2022) öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimlerini tespit etmek ve aralarında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak amaçla ilişkisel tarama modeli kullanarak yapmış olduğu araştırmasında öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca her ikisinin de birbirlerinin önemli birer yordayıcısı olduğu sonucuna varmıştır. 21. yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimi düzeylerinin yüksek ve algılarının olumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmen adaylarının YBÖ eğilimlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Mawas ve Muntean (2018) 21. yüzyıl becerilerinin geliştirilmesi yoluyla hayat boyu öğrenmeyi desteklemek adlı araştırmasında 21. yüzyıl yeterlik ve becerilerinin geliştirilmesine ve ustalaşmasına katkı sağlayan probleme dayalı öğrenme, ters yüz edilmiş sınıf, eğitici oyunlar, kendi kendine öğrenme, bilgisayar destekli işbirlikli öğrenme ve kişiselleştirilmiş öğrenme gibi çeşitli pedagojileri incelemiştir. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeyi tanımlayan bazı 21. yüzyıl beceri çerçevelerini ve önemli becerileri analiz etmiştir. Araştırma sonucunda dijital okuryazarlık, eleştirel düşünme, iletişim, işbirliği, problem çözme, karar verme ve 21. yüzyıl becerilerinin gelişimini sağlamak için mevcut eğitim sistemlerinin öğrenme ve öğretme sürecinde uygulaması gereken altı pedagojinin en etkili olanları tespit edilmiştir.

Sogor (2021) yapmış olduğu hayat boyu öğrenme: denizcilik eğitimi ve gelişimine rehberlik edecek 21. yüzyıl becerisi adlı çalışmada yaşam boyu öğrenmeyi uygulamanın ne anlama geldiği; YBÖ pratiğinin denizcilik endüstrisindeki gemicileri ve sahil çalışanlarının kuşakları arasındaki farkları nasıl kapatabileceği; ve bir YBÖ uygulamasının, teknolojik ve yenilikçi endüstri büyümesine uyum sağlayanları nasıl geliştireceğini araştırmıştır. Araştırmasında gemi teknolojileri ve denizciliğin her zaman gelişeceğini hayat boyu öğrenenler, yarının beceri setini bugün mükemmelleştiremeyecekler, ancak bu ve diğer değişiklikler karşısında uyum sağlama ve başarılı olma konusunda daha avantajlı bir konumda olacaklarını tespit etmiştir. Ayrıca 21. yüzyıl becerilerinin sürekli olarak edinilmesinin, yaşam boyu öğrenenlerde mevcut olan katılım ve motivasyonla birleştirilmesinin, hem bireysel hem de sektör kazancı için profesyonel sürdürülebilirlik ve uyum sağlama konusunda faydalar sağlayacağını tespit etmiştir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama araçları ve özellikleri, verilerin analizi bölümlerine yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri, YBÖ eğilimlerini belirlemek ve bunlar arasında yer alan ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla yapılan araştırmamızda nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Birden fazla değişken arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla değişkenler arası ilişki hesaplanabilir ve bir değişkendeki değişimin ne kadarının diğer değişken tarafından oluşturulduğu bulunabilir. Korelasyonel (ilişkisel) araştırmalar nedensellik anlamında yorumlanamaz (Can, 2018; Cemaloğlu, 2020). Ayrıca araştırmamızda meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerilerini yordayıp yordamadığı araştırılacaktır. Araştırmamız bu alt problem yönüyle de yordayıcı korelasyonel araştırmadır. Araştırmada değişkenler arası keşfedici ilişkiler ile aynı zamanda yordayıcı etkiler de ele alınacağı için Yordayıcı Korelasyonel araştırma modelindedir (Büyüköztürk vd, 2020).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu çalışmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Mersin ilinde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenleri oluşturmaktadır. 2022-2023 eğitim öğretim yılı Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü verilerine göre Mersin ilinde görev yapan 1295 mesleki ve teknik eğitim öğretmeni olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilecek sonuçların evreni temsil edebilmesi için minimum örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Balcı (2021)' e göre kuramsal örneklem büyüklükleri %95 kesinlik düzeyi tolerans gösterilebilir hata için örneklem büyüklüklerini gösterir tablo aşağıya eklenmiştir. %95 olasılık ve % 5 hata oranına göre tablo incelendiğinde araştırma evrenimizde 1295 meslek dersi öğretmeni olduğu için örneklem büyüklüğümüz için minimum 356 meslek dersi öğretmenine ulaşılması gerektiği hesaplanmıştır. Büyüköztürk ve diğerleri (2020)' e göre evren büyüklüğü 2000 kişiye kadar olan ve %95 güven ve %5 hata oranına göre 322 meslek dersi öğretmenine ulaşılması gerektiği hesaplanmıştır. Araştırmamızın örnekleme, Uygun (Kolay ulaşılabilir) örnekleme yöntemi ile belirlenen 381 meslek dersi öğretmeninden oluşmaktadır. Ölçme araçları katılımcılara elektronik ortamda gönderilmiş ve ölçeğe gönüllü olarak katılım esas alınmıştır.

Tablo 3.1. Kuramsal örneklem büyüklükleri %95 kesinlik düzeyi tolerans gösterilebilir hata için örneklem büyüklükleri

Evren	%5	%4	%3	%2
100	79	85	91	96
500	217	272	340	413
1000	277	375	516	705
5000	356	535	879	1622
50000	381	593	1044	2290
100000	382	596	1055	2344
1000000	384	599	1065	2344
2500000	384	600	1067	2400

Kaynak: Balcı, 2021,109.

Araştırma grubunda yer alan öğretmenlerin bazı demografik bilgilerine ait bulgular Tablo 3.2.'de verilmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcıların demografik bilgilerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	197	51,7
	Erkek	184	48,3
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	74	19,4
	6-10 yıl	112	29,4
	11-15 yıl	73	19,2
	16-20 yıl	46	12,1
	20 üzeri yıl	76	19,9
Eğitim Durumu	Lisans	285	74,8
	Yüksek Lisans	88	23,1
	Doktora	8	2,1
	Toplam	381	100,0

Tablo 3.2'de görüldüğü üzere katılımcıların 197'si (%51,7) kadın iken, 184'ü (%48,3) erkektir. Mesleki kıdemleri dikkate alındığında 1-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip 74 (%19,4) katılımcı varken, 6-10 yıl arası 112 (%29,4), 11-15 yıl arası 73 (%19,2), 16-20 yıl arası 46 (%12,1) ve 20 yıl üzeri kıdeme sahip katılımcı sayısı ise 76'dır (%19,9). Katılımcıların eğitim durumları dikkate alındığında 285 (%74,8) öğretmenin lisans mezuniyet düzeyinde olduğu, 88'inin (%23,1) yüksek lisans ve 8'inin (%2,1) doktora mezunu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretmen beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada ilk olarak Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirlemek için demografik bilgi formu kullanılmıştır. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi

öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri belirlenmesi için (Coşkun, 2009)) tarafından geliştirilen “YBÖ Eğilim Ölçeği” ve meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin belirlenmesi için de (Orhan Göksün & Kurt, 2017) tarafından geliştirilen “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçekler kullanılmadan önce gerekli izinler alınmış olup ayrıca ölçeklerin güvenilirliği için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formu bu çalışmada kullanılmak üzere uzman görüşleri de alınarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Bu formun giriş kısmında çalışmanın adı, amacı çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı ve çalışma kapsamında toplanan verilerin, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak olduğu belirtilmiştir. Demografik bilgi formunun devamında çalışmada ihtiyaç duyulan cinsiyet, mesleki kıdem(yıl), lisans üstü eğitim durumları ile ilgili demografik değişkenleri içeren maddelere yer verilmiştir.

3.3.2. YBÖ Eğilim Ölçeği

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri belirlenmesi için Coşkun, (2009) tarafından geliştirilen “YBÖ Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır.

YBÖ Eğilim Ölçeği 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 6’lı likert tipinde “çok uyuyor, kısmen uyuyor, çok az uyuyor, çok az uymuyor, kısmen uymuyor, hiç uymuyor” şeklinde puanlama yapılmıştır. Ölçek 4 alt faktörden oluşmuştur. Alt faktörler ve ölçeğe dağılımı 1. faktör motivasyon (1,2,3,4,5,6), 2. faktör sebat (7,8,9,10,11,12), 3. faktör öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk (13,14,15,16,17,18), 4. faktör merak yoksunluğu (19,20,21,22,23,24,25,26,27) şeklindedir. Ölçekte yer alan motivasyon ve sebat alt faktörü maddeleri olumlu, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt faktörü olumsuz maddelerden oluşmaktadır.

Bu araştırma kapsamında kullanılan YBÖ Eğilimi Ölçeğinden elde edilen ölçme sonuçlarının güvenilirliğine ait bulgular Tablo 3.3.’de verilmiştir.

Tablo 3.3. Güvenirliğine ilişkin cronbach alpha (α) güvenirlilik katsayısı

Ölçek	N*	Cronbach Alpha (α)
Ölçeğin geneli	27	0,96
Motivasyon	6	0,95
Sebat	6	0,95
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	6	0,92
Merak Yoksunluğu	9	0,97

N: ölçekteki madde sayı

Tablo 3.3.'de görüldüğü üzere, ölçekten elde edilen ölçme sonuçlarının Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı değerleri, ölçeğin geneli için 0,96 iken, Motivasyon alt boyutu için 0,95 sebat alt boyutu için 0,95 öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutu için 0,92 ve merak yoksunluğu için ise 0,97 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ölçeğin geneli ve alt boyutlarından elde edilen ölçümlerin iyi düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (George & Mallery, 2016).

3.3.3. 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretme beceri düzeylerinin belirlenmesi için de **Orhan Göksün ve Kurt (2017)** tarafından geliştirilen “21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği” kullanılmıştır.

21. yy. Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tipinde “hiçbir zaman, nadiren, arasıra, genellikle, her zaman” şeklinde puanlama yapılmıştır. Ölçek 5 alt faktörden oluşmuştur. Alt faktörler ve ölçeğe dağılımı 1. faktör yönetsel beceriler (5,8,9,10,11,12,15,16,17,20,21,25), 2. faktör teknopedagojik beceriler (6,7,19,22,23,24,26,27), 3. faktör onamacı beceriler (1,4,18), 4. faktör esnek öğretme becerileri (2,3), 5. faktör üretimsel beceriler (13,14) şeklindedir. Ölçekte yer alan 23. Madde ters puanlanmaktadır.

Bu araştırma kapsamında kullanılan Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeğinden elde edilen güvenilirliğine ait bulguları Tablo 3.4.’de verilmiştir.

Tablo 3.4. Cronbach alpha (α) güvenilirlik katsayısı

Ölçek	N*	Cronbach Alpha (α)
Ölçeğin geneli	27	0,98
Yönetsel Beceriler	12	0,96
Teknopedagojik Beceriler	8	0,84
Onamacı Beceriler	3	0,76
Esnek Öğretme Becerileri	2	0,95
Üretimsel Beceriler	2	0,89

N: ölçekteki madde sayı

Tablo 3.4’de görüldüğü üzere, ölçekten elde edilen ölçme sonuçlarının Cronbach Alpha (α) güvenilirlik katsayısı değerleri, ölçeğin geneli için 0,98 iken, Yönetsel beceriler alt boyutu için 0,96 Teknopedagojik beceriler alt boyutu için 0,84 Onamacı beceriler alt boyutu için 0,76, Esnek öğretme becerileri için 0,95 ve Üretimsel beceriler için ise 0,89 olarak elde edilmiştir.

Elde edilen bulgular ölçeğin geneli ve alt boyutlarından elde edilen ölçümlerin iyi düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (George & Mallery, 2016).

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmaya başlanmadan önce veri toplama araçlarının güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra veri toplanması için gereken izinler alınmıştır. Veri toplamak için kullanılacak araçlar tek bir form haline getirilmiş ve formun ilk bölümü demografik bilgiler, ikinci bölümü 21. Yy öğretene becerileri kullanımı ölçeği, üçüncü bölümü ise YBÖ eğilimi ölçeğinden oluşmaktadır. Form gerekli izinler alındıktan sonra meslek dersi öğretmenlerine elektronik ortamda ulaştırılarak verilerin toplanması sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi)

Bu araştırma kapsamında meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretene beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bazı demografik değişkenlere göre karşılaştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda Korelasyon analizi ve Regresyon Analizi ile beraber fark analizleri yapılmıştır. Analizler için SPSS-25 ve Jamovi 1.8.4 programları kullanılmıştır. Regresyon analizini yapabilmek için bazı varsayımlar test edilmiştir. Bu amaçla değişen varyans (Heteroscedasticity), hataların normalliği ve hataların bağımsızlığı varsayımları test edilmiştir. Değişen varyansı incelemek amacıyla Breusch-Pagan testi kullanılmış ve hata varyanslarının sabit olduğu sonucuna ulaşılmıştır (istatistik=0,39; $p>0,05$). Hataların bağımsızlığı için Durbin-Watson testi incelenmiş ve DW istatistiği 1,80 olarak elde edilmiştir. Genel olarak bu değer 0 ile 4 arasında çıkmaktadır ve 2'den büyük değerler pozitif korelasyonu gösterirken 2'den küçük değerler negatif korelasyonu göstermektedir. Araştırmada elde edilen 1,80 değeri otokorelasyonun olmadığını göstermektedir. Artıklara ait saçılım grafikleri çizilerek hataların normalliği incelenmiştir. Bu saçılım grafikleri incelendiğinde artıkların rastgele dağıldığı ve hataların normal olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Field, 2013). Araştırmanın alt amaçları bağlamında yapılacak olan fark analizleri için ise dağılımların normalliği ve homojenliği test edilmiştir. Bu amaçla çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınmıştır. Genel olarak bu değerler için ± 2 aralığı dikkate alınmıştır (Hair vd., 2010). Dağılımın normalliği varsayımının sağlanması durumunda iki kategorisi (Cinsiyet vb.) olan değişkenler için yapılan analizlerde parametrik yöntemlerden olan Bağımsız Örneklem T-testi ve ikiden fazla kategorili (Kıdem vb.) değişkenler için Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Dağılımın normalliği varsayımının sağlanmaması durumunda iki kategorili değişkenler için Mann Whitney-U testi, ikiden fazla kategorili değişkenler için Kruskal Wallis-H testi tercih edilmiştir. Benzer durum korelasyon analizi içinde dikkate

alınmıştır. Dağılımın normalliği sağlandığı durumlarda Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayısı hesaplanmışken, dağılımının normalliği sağlanmadığı durumlarda Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Dağılımların normalliğine ilişkin bulgular EK-1’de verilmiştir. Korelasyon değeri yorumlarken, $r=0,30$ ’un altındaki değerler düşük düzeyde ilişki olarak ele alınmışken, $r=0.30-0.70$ arası orta düzeyde ilişki ve $r=0.70$ ’in üzerindeki korelasyon değerleri de yüksek düzeyde ilişki olarak yorumlanmıştır (Büyüköztürk, 2010). Araştırmada sonuçların yorumlanmasında 0,05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretme beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla toplanan verilerin analizi kapsamında belirtilen istatistiksel yöntemlerle yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulara ve bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri ölçeğinin geneli ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin YBÖE düzeylerine ait betimsel istatistikler

<i>Ölçek</i>	<i>N</i>	<i>Min.</i>	<i>Mak.</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Ölçeğin geneli	381	39,0	162,00	134,90 (4,99)	26,27
Motivasyon	381	6,00	36,00	32,92 (5,48)	4,99
Sebat	381	6,00	36,00	31,50 (5,25)	5,65
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	381	6,00	36,00	14,09 (2,35)	8,47
Merak Yoksunluğu	381	9,00	54,00	20,43 (2,27)	13,05

Tablo 4.1.’de görüldüğü üzere, öğretmenler ölçeğinin genelinden aldıkları minimum puan 39,00 iken maksimum puan 162,00, ortalama puan $\bar{X}= 134,90 (4,99)$ dır. Elde edilen bulgular genel olarak öğretmenlerin YBÖ eğilimi düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutları dikkate alındığında ölçeğin geneline benzer şekilde motivasyon ($\bar{X}= 32,92 (5,48)$) ve sebat düzeylerinin ($\bar{X}= 31,50 (5,25)$) de yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($\bar{X}= 14,09 (2,35)$) ve merak yoksunluğu ($\bar{X}= 20,43 (2,27)$) düzeylerinin ise oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğretme Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.2.’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğreten becerileri düzeylerine ait betimsel istatistikler

<i>Ölçek</i>	<i>N</i>	<i>Min.</i>	<i>Mak.</i>	\bar{X}	<i>SS</i>
Ölçeğin geneli	381	28,00	135,00	110,35 (4,09)	23,43
Yönetmel Beceriler	381	12,00	60,00	49,93 (4,16)	11,13
Teknopedagojik Beceriler	381	9,00	40,00	31,44 (3,93)	6,32
Onamacı Beceriler	381	3,00	15,00	13,39 (4,46)	2,89
Esnek Öğretme Becerileri	381	2,00	10,00	7,74 (3,87)	2,23
Üretimsel Beceriler	381	2,00	10,00	7,84 (3,92)	2,28

Tablo 4.2.'de görüldüğü üzere, öğretmenlerin ölçeğinin genelinden aldıkları minimum puan 28,00 iken maksimum puan 135,00, ortalama puan $\bar{X}= 110,35 (4,09)$ dır. Elde edilen bulgular genel olarak öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt boyutları dikkate alındığında ölçeğin geneline benzer şekilde Yönetmel Beceriler ($\bar{X}= 49,93 (4,16)$), Teknopedagojik Beceriler ($\bar{X}= 31,44 (3,93)$), Onamacı Beceriler ($\bar{X}= 13,39 (4,46)$), Esnek Öğretme Becerileri ($\bar{X}= 7,74 (3,87)$) ve Üretimsel Beceri ($\bar{X}= 7,84 (3,92)$) düzeylerinin de yüksek olduğu görülmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.3. ve Tablo 4.4.'de verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin YBÖE ölçeğinin geneli ve öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunlu alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ait bağımsız örneklem (independent-sample) t-testi sonuçları

<i>YBÖE Ölçeği</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ölçeğin geneli	Kadın	197	137,81	2,24	379	0,025*
	Erkek	184	131,79			
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Kadın	197	13,57	-1,25	379	0,213
	Erkek	184	14,65			
Merak Yoksunluğu	Kadın	197	18,90	-2,37	379	0,018*
	Erkek	184	22,05			

*p<0,05

Tablo 4.3.'de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin genelinden aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmıştır (t=2,24; p<0,05). Elde edilen bulgulara göre kadın öğretmenlerin YBÖ eğilimi düzeyleri ($\bar{X}=137,87$), erkek öğretmenlere ($\bar{X}=131,79$) göre daha yüksek olarak elde edilmiştir.

Benzer şekilde ölçeğin merak yoksunluğu alt boyutunda da cinsiyete göre anlamlı farklılık elde edilmiştir ($t=-2,37$; $p<0,05$). Elde edilen bulgulara göre erkek öğretmenlerin merak yoksunluğu düzeyleri ($\bar{X}=22,05$) kadın öğretmenlere ($\bar{X}=18,90$) göre daha yüksek olarak elde edilmiştir. Ölçeğin öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk alt boyutunda ise cinsiyete göre istatistiksel farklılık elde edilmemiştir ($t=-1,25$; $p>0,05$).

Tablo 4.4. Öğretmenlerin YBÖE Ölçeğinin Motivasyon ve Sebat alt boyutlarında aldıkları puanların cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney-U testi sonuçları

<i>YBÖE Ölçeği</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Motivasyon	Kadın	197	190,65	37558,50	-0,07	0,948
	Erkek	184	191,37	35212,50		
Sebat	Kadın	197	201,86	39767,00	-2,01	0,044*
	Erkek	184	179,37	33004,00		

* $p<0,05$

Tablo 4.4.'de görüldüğü üzere, YBÖE ölçeğinin motivasyon alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır ($Z=-0,07$; $p>0,05$). Ölçeğinin sebat boyutunda ise cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilmiştir ($Z=-2,01$; $p<0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin sebat düzeyleri, erkek öğretmenlere göre daha yüksektir.

4.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.5. ve Tablo 4.6.'de verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ait bağımsız örneklem (Independent-Sample)

T-testi sonuçları						
<i>Öğreten Becerileri Ölçeği</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>\bar{X}</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ölçeğin geneli	Kadın	197	112,1	1,59	379	0,113
	Erkek	184	108,38			
Yönetmel Beceriler	Kadın	197	50,93	1,82	379	0,070
	Erkek	184	48,86			
Teknopedagojik Beceriler	Kadın	197	31,79	1,15	379	0,249
	Erkek	184	31,04			
Esnek Öğretme Becerileri	Kadın	197	7,78	0,33	379	0,744
	Erkek	184	7,70			
Üretimsel Beceriler	Kadın	197	8,04	1,71	379	0,088
	Erkek	184	7,64			

Tablo 4.5.'de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ölçeğinin geneli ($t=1,59$; $p>0,05$) ile yönetsel beceriler ($t=1,82$; $p>0,05$), teknopedagojik beceriler ($t=1,15$; $p>0,05$), esnek öğretme becerileri ($t=0,33$; $p>0,05$) ve üretimsel beceriler ($t=1,71$; $p>0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamıştır. Elde edilen bulgular, genel olarak meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri düzeylerinin cinsiyetlerine göre değişmediğini göstermektedir.

Tablo 4.6. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin Onamacı Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney-U testi sonuçları

<i>Öğreten Becerileri Ölçeği</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Onamacı Beceriler	Kadın	197	199,35	39271,00	-1,64	0,101
	Erkek	184	182,07	33500,00		

Tablo 4.6.'de görüldüğü üzere, 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ölçeğinin onamacı beceriler alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar ölçeğin geneline benzer şekilde cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır ($Z=-1,64$; $p>0,05$).

4.5. Beşinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.7. ve Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlerin YBÖE Ölçeğinin geneli ve öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunlu alt boyutlarından aldıkları puanların eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ait Bağımsız Örneklem (Independent-Sample) T-testi sonuçları

<i>YBÖE Ölçeği</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>\bar{X}</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ölçeğin geneli	Lisans	285	133,68	-1,56	379	0,119
	Lisansüstü	96	138,52			
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	Lisans	285	14,22	0,54	379	0,590
	Lisansüstü	96	13,68			
Merak Yoksunluğu	Lisans	285	20,77	0,89	379	0,373
	Lisansüstü	96	19,39			

Tablo 4.7.'de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin geneli ($t=-1,56$; $p>0,05$) ile öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($t=0,54$; $p>0,05$) ve merak yoksunluğu ($t=0,89$; $p>0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak

anlamli şekilde farklılaşmamıştır. Elde edilen bulgular meslek lisesi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri genel düzeylerinin eğitim durumlarına göre değişmediğini göstermektedir.

Tablo 4.8. Öğretmenlerin YBÖE Ölçeğinin Motivasyon ve Sebat alt boyutlarında aldıkları puanların eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney-U testi sonuçları

<i>YBÖE Ölçeği</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Motivasyon	Lisans	285	179,40	51129,50	-3,60	0,000*
	Lisansüstü	96	225,43	21641,50		
Sebat	Lisans	285	180,98	51580,50	-3,09	0,002*
	Lisansüstü	96	220,73	21190,50		

*p<0,05

Tablo 4.8.'de görüldüğü üzere, YBÖE ölçeğinin motivasyon ($Z=-3,60$; $p<0,05$) ve sebat ($Z=-3,09$; $p<0,05$) alt boyutlarından öğretmenlerin aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında Lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin hem motivasyon hem de sebat alt boyutlarındaki düzeyleri lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksek olarak elde edilmiştir.

4.6. Altıncı Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.9. ve Tablo 4.10.'de verilmiştir.

Tablo 4.9. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin Geneli ve Alt boyutlarından aldıkları puanların eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ait Bağımsız Örneklem (Independent-Sample) T-testi sonuçları

<i>Öğreten Becerileri Ölçeği</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>\bar{X}</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
Ölçeğin geneli	Lisans	285	109,47	-1,26	379	0,207
	Lisansüstü	96	112,96			
Yönetmel Beceriler	Lisans	285	49,50	-1,30	379	0,192
	Lisansüstü	96	51,21			
Teknopedagojik Beceriler	Lisans	285	31,21	-1,17	379	0,239
	Lisansüstü	96	32,09			
Esnek Öğretme Becerileri	Lisans	285	7,67	-1,13	379	0,259
	Lisansüstü	96	7,96			
Üretimsel Beceriler	Lisans	285	7,75	-1,35	379	0,178
	Lisansüstü	96	8,11			

Tablo 4.9.'de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ölçeğinin geneli ($t=-1,26$; $p>0,05$) ile yönetmel beceriler ($t=-1,30$; $p>0,05$), teknopedagojik beceriler ($t=-1,17$; $p>0,05$), esnek öğretme becerileri ($t=-1,13$; $p>0,05$) ve üretimsel beceriler ($t=-1,35$; $p>0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamıştır. Elde edilen bulgular, genel olarak

meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri düzeylerinin eğitim durumlarına göre değişmediğini göstermektedir.

Tablo 4.10. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin Onamacı Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasına ait Mann Whitney-U testi sonuçları

<i>Öğreten Becerileri Ölçeği</i>	<i>Eğitim Durumu</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Onamacı Beceriler	Lisans	285	187,54	53450,00	-1,13	0,258
	Lisansüstü	96	201,26	19321,00		

Tablo 4.10’de görüldüğü üzere, 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ölçeğinin onamacı beceriler alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar ölçeğin geneline benzer şekilde eğitim durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır ($Z=-1,13$; $p>0,05$).

4.7. Yedinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın yedinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.11. ve Tablo 4.12.’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Öğretmenlerin YBÖE Ölçeğinin geneli ve öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunlu alt boyutlarından aldıkları puanların kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçları

YBÖE Ölçeği	<i>Kıdem</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>sd</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
Ölçeğin geneli	1-5 yıl	74	136,04	4-376	5,13	0,000*	1>5 2>5 3>5 4>5
	6-10 yıl	112	137,61				
	11-15 yıl	73	139,68				
	16-20 yıl	46	138,26				
	20 üzeri yıl	76	123,17				
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	1-5 yıl	74	13,63	4-376	3,82	0,005*	5>1 5>2 5>3 5>4
	6-10 yıl	112	14,08				
	11-15 yıl	73	12,78				
	16-20 yıl	46	11,89				
	20 üzeri yıl	76	17,13				
Merak Yoksunluğu	1-5 yıl	74	20,05	4-376	5,68	0,029*	5>1 5>2 5>3 5>4
	6-10 yıl	112	19,59				
	11-15 yıl	73	18,27				
	16-20 yıl	46	16,71				
	20 üzeri yıl	76	26,31				

* $p < 0,05$; Kriterler: 1: 1-5 yıl; 2:6-10 yıl; 3:11-15 yıl; 4: 16-20 yıl; 5: 20 üzeri yıl

Tablo 4.11’de görüldüğü üzere, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖE ölçeğinin geneli ($F=5,13$; $p<0,05$) ile öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($F=3,82$; $p<0,05$) ve merak yoksunluğu ($F=5,68$; $p<0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanlar kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Farkın kaynağını

belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testi (LSD) sonucuna göre genel olarak kıdem ilerledikçe YBÖ eğiliminin düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarında ise tam tersi bir durum mevcuttur. 20 yıl üzeri kıdeme sahip katılımcıların öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu düzeyleri diğer kıdem düzeylerinde anlamlı şekilde daha yüksek olarak elde edilmiştir.

Tablo 4.12. Öğretmenlerin YBÖE Ölçeğinin Motivasyon ve Sebat alt boyutlarında aldıkları puanların kıdemleri göre karşılaştırılmasına ait *Kruskall-Wallis H Testi Sonuçları*

YBÖE Ölçeği	Kıdem	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Motivasyon	1-5 yıl	74	190,10	4	6,02	0,198
	6-10 yıl	112	198,67			
	11-15 yıl	73	209,60			
	16-20 yıl	46	170,39			
	20 üzeri yıl	76	175,17			
Sebat	1-5 yıl	74	176,93	4	7,87	0,096
	6-10 yıl	112	205,37			
	11-15 yıl	73	207,56			
	16-20 yıl	46	188,03			
	20 üzeri yıl	76	169,41			

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere, YBÖE ölçeğinin motivasyon ($\chi^2=6,02$; $p>0,05$) ve sebat alt boyutunda ($\chi^2=7,87$; $p>0,05$) öğretmenlerin aldıkları puanlar kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır.

4.8. Sekizinci Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.13 ve Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin Geneli ve Alt boyutlarından aldıkları puanların kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi sonuçları

Öğreten Becerileri Ölçeği	Kıdem	N	\bar{X}	sd	F	p	Fark
Ölçeğin geneli	1-5 yıl	74	109,81	4-376	2,47	0,044*	
	6-10 yıl	112	111,08				
	11-15 yıl	73	112,87				
	16-20 yıl	46	116,19				
	20 üzeri yıl	76	103,84				
Yönelimsel Beceriler	1-5 yıl	74	49,86	4-376	2,24	0,064	
	6-10 yıl	112	50,29				
	11-15 yıl	73	51,15				

Teknopedagojik Beceriler	16-20 yıl	46	52,30	4-376	2,73	0,029*	3>5 4>5
	20 üzeri yıl	76	46,86				
	1-5 yıl	74	31,36				
	6-10 yıl	112	31,39				
	11-15 yıl	73	32,15				
Esnek Öğretme Becerileri	16-20 yıl	46	33,34	4-376	3,76	0,005*	2>5 3>5 4>5
	20 üzeri yıl	76	29,72				
	1-5 yıl	74	7,51				
	6-10 yıl	112	7,98				
	11-15 yıl	73	7,90				
Üretimsel Beceriler	16-20 yıl	46	8,45	4-376	3,34	0,011	2>5 3>5 4>5
	20 üzeri yıl	76	7,03				
	1-5 yıl	74	7,67				
	6-10 yıl	112	7,95				
	11-15 yıl	73	8,13				
	16-20 yıl	46	8,52				
	20 üzeri yıl	76	7,14				

*p <0,05; Kriterler: 1: 1-5 yıl; 2:6-10 yıl; 3:11-15 yıl; 4: 16-20 yıl; 5: 20 üzeri yıl

Tablo 4.13’de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ölçeğinin geneli (F=2,47; p<0,05) ile teknopedagojik beceriler (F=2,73; p<0,05), esnek öğretme becerileri (F=3,76; p<0,05) ve üretimsel beceriler (F=3,34; p<0,05) alt boyutlarından aldıkları puanlar kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Farkın kaynağını belirlemek için yapılan çoklu karşılaştırma testi (LSD) sonucuna göre 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin genel öğreten becerileri düzeylerinin ve alt boyutlardan aldıkları puanların kıdem düzeyi düşük öğretmenlere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Ölçeğin yönetsel beceriler alt boyutunda ise kıdeme göre herhangi bir istatistiksel farklılık elde edilmemiştir (F=2,24; p>0,05).

Tablo 4.14. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Ölçeğinin Onamacı Beceriler alt boyutundan aldıkları puanların kıdemlerine göre karşılaştırılmasına ait *Kruskall-Wallis H Testi Sonuçları*

<i>Öğreten Becerileri Ölçeği</i>	<i>Kıdem</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>sd</i>	<i>X²</i>	<i>p</i>
Onamacı Beceriler	1-5 yıl	74	188,96	4	5,25	0,263
	6-10 yıl	112	193,44			
	11-15 yıl	73	203,51			
	16-20 yıl	46	204,07			
	20 üzeri yıl	76	169,47			

Tablo 4.14’de görüldüğü üzere, Öğreten becerileri ölçeğinin onamacı beceriler alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır ($\chi^2=7,87$; p>0,05).

4.9. Dokuzuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın dokuzuncu alt amacı bağlamında, meslek lisesi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Becerileri ile YBÖ Eğilimleri arasındaki ilişki hesaplanmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.15’de verilmiştir.

Tablo 4.15. Öğretmenlerin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri ile YBÖ Eğilimleri arasındaki ilişkiye ait Spearman Brown Sıra Farkları korelasyon katsayısı testi sonuçları.

<i>Ölçekler ve Alt Boyutları</i>	<i>YBOE</i>	<i>Motivasyon</i>	<i>Sebat</i>	<i>Öğrenmeyi Düzenleme Yoksunluk</i>	<i>Merak Yoksunluğu</i>
Öğreten Becerileri Ölçeğinin geneli	0,57**	0,37**	0,48**	-0,38**	-0,55**
Yönetsel Beceriler	0,55**	0,38**	0,48**	-0,37**	-0,52**
Teknopedagojik Beceriler	0,52**	0,32**	0,44**	-0,36**	-0,50**
Onamacı Beceriler	0,42**	0,31**	0,32**	-0,34**	-0,38**
Esnek Öğretme Becerileri	0,48**	0,28**	0,38**	-0,33**	-0,49**
Üretimsel Beceriler	0,48**	0,29**	0,40**	-0,31**	-0,48**

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 4.15’de görüldüğü üzere, meslek lisesi öğretmenlerinin öğreten becerileri genel düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki mevcuttur ($r=0,57$; $p<0,05$). Benzer şekilde Öğretmenlerin öğreten becerileri genel düzeyi ile motivasyon ($r=0,37$; $p<0,05$) ve sebat düzeyleri ($r=0,48$; $p<0,05$) arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler mevcuttur. Bu bulgulara ek olarak öğretmenlerin öğreten becerileri ile öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($r=-0,38$; $p<0,05$) ve merak yoksunlukları ($r=-0,55$; $p<0,05$) arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler mevcuttur. Öğreten becerileri ölçeğinin alt boyutları dikkate alındığında, öğretmenlerin yaşam boyu eğilimleri ile en yüksek ilişkiyi gösteren boyutların yönetsel ($r=0,55$; $p<0,05$) ve teknopedagojik beceriler ($r=0,52$; $p<0,05$) olduğu görülmektedir. Öğreten becerileri ölçeğinin geneline benzer olarak alt boyutlarının da YBOE ölçeğinin geneli ile motivasyon ve sebat alt boyutları ile orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkiler göstermişken, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu ile negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişkiler göstermiştir.

4.10. Onuncu Alt Amaca Yönelik Bulgular

Araştırmanın onuncu alt amacı bağlamında, meslek lisesi öğretmenlerinin YBÖ Eğilimlerinin, 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Becerilerini Yordamasına ilişkin Regresyon analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 4.16’de verilmiştir.

Tablo 4.16. Öğretmenlerin Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerinin, 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerini Yordamasına İlişkin Basit Regresyon analizi sonuçları.

	<i>B</i>	<i>S.E</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Kesme Noktası (Intercept)	59,59	5,71			0,000*
YBOE	0,38	0,04	0,42	9,06	0,000*
R=0,42	R ² =0,18				
F(1;379)=82,06	P=0,000				

*p<0,05

Tablo 4.16 'da görüldüğü üzere, araştırma kapsamında yer alan meslek lisesi öğretmenlerinin YBÖ eğilimlerinin bağımsız değişken ve 21. Yüzyıl öğretmen becerilerinin bağımlı değişken olarak kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğu görülmektedir (F(1;379)=82,06; p<0,05). Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin YBÖ eğilimleri, 21. Yüzyıl öğretmen beceri düzeylerindeki değişimin-varyansın %18'ini (R²=0,18) açıklamaktadır. Kurulan modelde öğretmenlerin YBÖ genel düzeyleri, 21. Yüzyıl öğretmen becerilerinin anlamlı bir yordayıcısıdır (t=9,06; p<0,05). Bu sonuçlara göre öğretmenlerin YBÖ becerilerindeki bir standart birimlik artış 21. Yüzyıl öğretmen beceri düzeylerinde 0,42 ($\beta=0,42$) standart birimlik bir artışa neden olmaktadır. Diğer bir ifade ile YBÖ düzeyi arttıkça öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğretmen beceri düzeyleri de artmaktadır.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretme beceri düzeyleri, YBÖ eğilimlerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için elde edilen bulgulara göre sonuçlar ve tartışmalar sunulmuştur. Ayrıca bu bölümde literatüre katkı sağlaması için gelecekte yapılması önerilen araştırmalara ve araştırmacılara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümünde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğretme beceri düzeyleri, YBÖ eğilimlerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için yapılan çalışma da elde edilen sonuçlar alt amaçlara göre tartışılacaktır.

5.1.1. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilimlerinin Tartışılması

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde Soruklu (2022), İncik (2020), Korkmaz (2019), Erdoğan (2020) ve Özdemir (2022)'nin yapmış olduğu çalışmalarda da YBÖ eğilimleri düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmış ve bu da araştırmamızı destekler niteliktedir. Duymuş ve Sulak (2018) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda YBÖ eğilimlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

YBÖ eğilimleri alt boyutlarından motivasyon ve sebat becerisine ilişkin eğilim düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncik (2020), Erdoğan (2020) tarafından yapılan araştırmalar incelendiğinde araştırmayla benzer şekilde motivasyon ve sebat becerisine ilişkin eğilim düzeylerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Motivasyon becerisine ilişkin eğilim düzeylerinin düşük olduğu çalışma sonuçları da bulunmaktadır. Korkmaz (2019)'un yapmış olduğu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının motivasyon alt boyutu yüksekken görev yapan sınıf öğretmenleri motivasyon alt boyutu düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu düzeylerinin ise oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Düşük olmasının nedeni öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarını oluşturan maddelerin olumsuz maddelerden oluşmasıdır. Bundan dolayı öğretmenlerinin öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu

düzeylerinin ise oldukça düşük olduğu sonucu YBÖ eğilimleri için istenen ve olumlu bir durumdur. Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde İncik (2020)'nin yapmış olduğu çalışmayla benzer sonuçlar elde edilmiş ve bu da araştırmamızı destekler niteliktedir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ alt boyutlarından sebat ve motivasyonlarının yüksek olması dolayısı ile öğretmenlerin yeni bilgi kazanmaya istekli oldukları, bilgi beceri kazanmak için zorunlu olmasalar bile çaba harcadıkları kısacası kişisel gelişimlerine önem verdikleri ve kişisel gelişimleri için öğrenme ortamı hazırladıkları ve meraklı oldukları sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeye, kendilerini yenilemeye, çağımızın ve geleceğin beklediği mesleki yeterlilikleri edinmeye istekli oldukları söylenebilir.

5.1.2.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerilerinin Tartışılması

Araştırmanın ikinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmış ve elde edilen bulgu meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin yüksek olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde Kozikoğlu ve Özcanlı (2020), İncik (2020), Uyar ve Çiçek (2021), Korkmaz (2019), Göksün ve Kurt (2017)'nin yapmış olduğu çalışmalarda da 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin yüksek olduğunu sonucuna ulaşılmış ve bu da araştırmamızı destekler niteliktedir. Ayrıca Aydemir, Karalı ve Coşanay (2020) 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinin iyi düzeyde, Nuhoglu ve Seçkin (2021) orta düzeyin üzerinde ve Erten (2022) genellikle düzeyinde olduğu sonucuna ulaşmış ve bu sonuçlarda öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğreten becerilerini kullandıklarını göstermesi dolayısıyla araştırmamızı destekler niteliktedir. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen veriler incelenip en yüksek değerden en düşük değere doğru sıralandığında onamacı beceriler, yönetsel beceriler, teknopedagojik beceriler, üretimsel beceri ve esnek öğretim becerileri şeklinde sıralanmaktadır. Araştırmadaki en yüksek puanı alan onamacı beceriler benzer şekilde Ayrıca Aydemir, Karalı ve Coşanay (2020), Göksün ve Kurt (2017) ve Erten (2022)' de yaptığı araştırmadan onamacı becerilerin en yüksek puanı aldığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre en yüksek değer alan alt boyutlardan biri de teknopedagojik becerilerdir. Teknopedagojik beceri, bir kişinin eğitim ve öğretim sürecinde bilgisayar ve teknolojinin kullanımını etkin bir şekilde yönetebilme yeteneğidir. Bu alt boyutun

değerinin yüksek olması öğretmenler ve eğitimcilerin eğitim sürecinde teknolojinin nasıl kullanılabileceğini bildiğini ve öğrencilerine bu becerileri edinmeleri için bazı çalışmalar yaptırdığını göstermektedir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri kullanım düzeylerinin yüksek olması geleceğin çalışanlarını yetiştiren meslek dersi öğretmenlerinin eğitimde 21. Yüzyıl becerilerini kullandığını gösterir. Bu becerilerin kullanımı öğrencilerin 21. Yüzyılın yeterliliklerini edinmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

5.1.3.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Cinsiyet Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın üçüncü alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin YBÖ eğilimi düzeyleri erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Özdemir (2022), Duymuş ve Sulak (2018), Erdoğan (2020), Korkmaz (2019), İncik (2020), İleri (2017) tarafından yapılan araştırmalarda da kadın öğretmenlerin YBÖ eğilimi düzeyleri erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan farklı olarak da Soruklu (2022) de ise yaşam boyu öğrenmenin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını sonucuna ulaşmıştır. YBÖ eğilimleri ölçeğinin motivasyon alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar cinsiyetlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Korkmaz (2019)'un yaptığı araştırmada da motivasyon alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ancak Korkmaz (2019) da merak yoksunluğu alt boyutunda kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre merak yoksunluğu alt boyutunun daha yüksek olduğu sonucuna ulaşıldığı halde araştırmada merak yoksunluğu alt boyutunda elde edilen bulgulara göre erkek öğretmenlerin merak yoksunluğu düzeyleri kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde meslek liselerinde görev yapan kadın meslek dersi öğretmenlerinin erkek meslek dersi öğretmenlerine göre yaşam boyu öğrenmeye daha istekli olduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.1.4.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Cinsiyet Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın dördüncü alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğinin geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Kozikoğlu ve Özcanlı (2020), Aydemir, Karalı ve Coşanay (2020), Erten (2022), Uyar ve Çiçek (2021), İncik (2020) ve Korkmaz (2019)'un yaptığı araştırmalarda 21. Yüzyıl öğreten becerileri ölçeğinden aldıkları puan cinsiyete göre farklılaşmamakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar da araştırmamızı destekler niteliktedir.

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten becerileri puanları cinsiyete göre farklılaşmaması kadın veya erkek öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğreten becerileri kullanım düzeyini değiştirmediği sonucuna ulaşılabilir.

5.1.5.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın beşinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri eğitim durumları değişkenine göre öğretmenlerinin YBÖ eğilimleri genel düzeylerinin eğitim durumlarına göre değişmediğini sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Uçtu (2021) İleri (2017) tarafından yapılan araştırmalarda da YBÖ eğilimleri genel düzeylerinin eğitim durumlarına göre değişmediğini sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmadan farklı olarak Erdoğan (2020), Ayaz (2016), Çetinkaya, Gülaçtı, Çiftçi ve Kağan (2019), Arcagök ve Şahin (2014) yaptığı araştırmada YBÖ eğilimleri genel düzeylerinin eğitim durumlarına (Lisansüstü eğitim isteği, lisansüstü eğitim yapma) göre farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. YBÖ eğilimleri ölçeğinin motivasyon ve sebat alt boyutlarından meslek dersi öğretmenlerinin aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Erdoğan (2020) motivasyon ve sebat boyutlarında lisansüstü eğitim isteklerine göre YBÖ eğilimlerinin farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Bu da araştırmanın sonucu ile örtüşmektedir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde eğitim durumlarının YBÖ eğilimleri genel düzeyi üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmüştür.

5.1.6.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Eğitim Durumu Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın altıncı alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri ölçeğın geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar eğitim durumlarına göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmadan farklı olarak Kozikoğlu ve Özcanlı (2020)'nin yaptığı araştırmada 21. Yüzyıl öğreten becerilerinin lisansüstü eğitim yapmak isteyen öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Bu da araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir. Bunun sebebinin örneklem grubu olduğu düşünülebilir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde eğitim durumlarının 21. Öğreten beceri düzeyleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmüştür.

5.1.7.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilim Düzeyleri Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın yedinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ eğilim düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 20 yıl üzeri kıdeme sahip katılımcıların öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu düzeyleri diğer kıdem düzeylerinde anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde İleri (2017) de YBÖ eğilimlerinin mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve bu da araştırmamızı destekler niteliktedir. Ancak alan yazın incelendiğinde bu sonuçla örtüşmeyen sonuçlara da ulaşıldığı görülmektedir (Özdemir, 2022; Ayaz, 2016; İncik, 2020; Korkmaz, 2019). Araştırmada motivasyon ve sebat alt boyutunda öğretmenlerin aldıkları puanlar kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaşmamıştır bu sonuçta Özdemir (2022), Ayaz (2016), İncik (2020), Korkmaz (2019) tarafından yapılan araştırmalarla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde 20 yıl ve üzeri mesleki kıdemde olan öğretmenlerin daha düşük mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre YBÖ eğilimlerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılabilir.

5.1.8.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Beceri Düzeyleri Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Tartışılması

Araştırmanın sekizinci alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım ölçeğının geneli ve alt boyutlarından aldıkları puanlar mesleki kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer çalışmalara bakıldığında Korkmaz (2019) yapmış olduğu çalışmada 21.

Yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri mesleki kıdeme göre farklılaştığı, 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenler 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre 21. Yüzyıl öğrenen becerileri kullanım düzeyi daha yüksektir sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde araştırmamızda da 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin genel öğrenen becerileri düzeylerinin ve alt boyutlardan aldıkları puanların kıdem düzeyi düşük öğretmenlere göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmış ve bu da araştırmamızı destekler niteliktedir. Araştırmadan farklı olarak da Erten (2022), Uyar ve Çiçek (2021) ve İncik (2020) araştırmasında öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğrenen becerilerinin mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak İncik (2020) alt boyutlara göre incelendiğinde yönetsel beceriler alt boyutunda araştırmamıza benzer şekilde farklılaşma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yönetsel beceriler alt boyutunda 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin 16 yıl ve üzeri öğretmenlere göre yönetsel beceriler alt boyutunda 0-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine düşük düzeyde farklılaşma olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğrenen becerileri puanları mesleki kıdeme göre farklılaşması öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça öğrenen becerileri kullanım düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılabilir.

5.1.9. Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğrenen Beceri Düzeyleri İle YBÖ Eğilimleri Arasındaki İlişki Düzeyi Tartışılması

Araştırmanın dokuzuncu alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğrenen Beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İncik (2020) yapmış olduğu çalışmada da pozitif yönlü orta dereceli anlamlı bir ilişki bulmuş ve bu sonuçta araştırmaya benzer olduğu için araştırmamızı desteklemektedir. Korkmaz (2019)'da ise YBÖ eğilimleri ile 21. Yüzyıl öğrenen beceriler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmış bu da araştırmamızı destekler niteliktedir. Benzer çalışmalardan Soruklu (2022) de 21. Yüzyıl becerileri ile YBÖ eğilimleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl Öğrenen Beceri düzeyleri ile YBÖ eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucu öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğrenen beceri düzeyleri arttıkça YBÖ eğilimlerinin de artacağı sonucuna ulaşılabilir.

5.1.10.Meslek liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin YBÖ Eğilimleri

21. Yüzyıl Öğreten Becerilerini Yordayıcı Etkisinin Tartışılması

Araştırmanın onuncu alt amacı bağlamında, meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ genel düzeyleri, 21. Yüzyıl öğreten becerilerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ becerilerindeki bir standart birimlik artış 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeylerinde 0,42 ($\beta=0,42$) standart birimlik bir artışa neden olmaktadır. Meslek liselerinde görev yapan meslek dersi öğretmenlerinin YBÖ düzeyi arttıkça öğretmenlerin 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri de artmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erdoğan (2020) de öğretmenlerin 21. Yüzyıl becerileri alt boyutlarından olan yaşam ve kariyer becerileri, öğrenme ve yenilenme becerilerinin YBÖ eğiliminin anlamlı yordayıcıları olduğu sonucuna ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

1-MEB mesleki ve teknik eğitim veren kurumlarda öğretmenleri yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları için teşvik edici ortam sağlanabilir.

2-Mesleki kıdem ilerledikçe öğretmenlere 21. Yüzyıl öğreten becerileri ve yaşam boyu öğrenmelerinin desteklenmesi için hizmet içi eğitim faaliyetleri teşvik edilmelidir.

3-Küresel bir köy haline gelen dünyada geleceğin çalışanlarının hayata ve değişen koşullara uyum sağlaması için yaşam boyu öğrenen bireyler ve 21. Yüzyıl becerilerine sahip olmaları gerekiyor bu kapsamda mesleki eğitim veren eğitim kurumlarında öğretme, öğrenci ve idarecilere bu konuda eğitim verilmesi sağlanabilir.

4-Meslek dersi öğretmenlerine alanları ile ilgili okumalar yapmasına, eğitim alanında güncel makaleler ve kitaplar okumaları teşvik edilerek kişisel gelişimlerine katkı sağlanabilir.

5- Teknolojinin hızla geliştiği bu dönemde öğretmenlerin öğretim teknolojilerini takip etmesi ve öğretmenlerin teknolojik araçların nasıl kullanılabileceğini öğrenmeleri için onlara teknoloji kampları organize edilerek mesleki gelişimlerine katkı sağlanabilir.

6-Araştırmamızda 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri mesleki kıdeme göre farklılaştığı, daha az mesleki kıdemi olan öğretmenler daha çok mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre 21. Yüzyıl öğreten becerileri kullanım düzeyi daha yüksektir sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebeplerini belirlemeye yönelik yeni araştırmalar yapılabilir.

7- Araştırma meslek dersi öğretmenleri ile sınırlı tutulduğundan farklı branşta öğretmenlerin de olduğu çalışmalar yapılabilir.

8-Araştırmada kullanılan demografik değişkenler dışında değişkenler kullanılarak yeni çalışmalar yapılabilir.

9-Araştırmada nicel yöntem kullanıldığından aynı veya farklı gruplar da nitel yöntemle araştırmalar yapılabilir.

10-Meslek dersi öğretmenlerinin 21. Yüzyıl becerileri, 21. Yüzyıl öğretmen becerileri incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, O., ve Özdemir, S. (2002). Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, (155-156), 112-126.
- Aksoy, M. (2008). *Yaşam boyu öğrenme ve kariyer rehberliği ilkelerinin istihdam edilebilirliğe etkileri: Otel işletmeleri üzerine bir uygulama*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Alacapınar, F. G., ve Sönmez, V. (2015). *Örnekleriyle eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, D. P. (2020). *Dördüncü sanayi devrimi megatrendler ekseninde liderlik*. İstanbul: Der Yayınları.
- Anagün, ř., Atalay, N., Kılıç, Z., ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 160-175.
- Anagün, ř., Atalay, N., Kılıç, Z., ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen Adaylarına Yönelik 21. Yüzyıl Becerileri Yeterlilik Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi:Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 160-175.
- Arcagök, S., ve şAHİN, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 394-417.
- Avrupa Komisyonu (2018). Key Competences for Lifelong Learning in the European Schools. <https://europeanschoolluxembourg2.eu/wp-content/uploads/Key-Competences-for-Lifelong-Learning-in-the-European-Schools.pdf>. adresinden 10 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydemir, H., Karalı, Y., ve Coşanay, G. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen ve öğrenen becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, (4), 1199-1214.
- Aydın, A. (2016). *Eğitim psikolojisi gelişim, öğrenme, öğretim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, A. (2019). *İngilizce öğretmen adaylarının görüşleri çerçevesinde öğretmen eğitiminde 21. yüzyıl becerilerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydin, S. (2013). Transformation of turkish vocational and technical education. *Scientific journal of education technology*, 3(12), 188-196.
- Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi.

- Balcı, M., ve Yıldız, A. (2022). Yaşam boyu eğitimden yaşam boyu öğrenmeye: Faure ve Delors raporları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 149-174. doi:10.9779.pauefd.1068818
- Bilir, M. (2004). Çağdaş yetişkin eğitimi liderlerinden Eduard Christian Lindeman (1885-1953) yaşamı, eğitim görüşü ve hizmetleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2): 15-25.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canbal, M. S., Kerkez, B., SUNA, E., Numanoglu, K. V., ve Özer, M. (2020). Mesleki ve teknik ortaöğretimde paradigma değişimi için yeni bir adım: Eğitim programlarının güncellenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(21), 1-26.
- Candy, P. (2002). Lifelong Learning and Information Literacy. Prague, The Czech Republic: White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts. https://www.researchgate.net/publication/268299706_Lifelong_Learning_and_Information_Literacy adresinden 18 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.
- Care, E., Griffin, P., & McGaw, B. (2012). Assessment and teaching of 21st century skills. *Dordrecht: Springer*.
- Cemaloğlu, N. (Ed.). (2020). *Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik* (2. Baskı). Pegem Akademi
- Cevizci, A. (2011). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Say Yayınları.
- Coşkun, Y. D. (2009). *Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakan, B.N. (2021) Kabataş Memiş, E. (Ed.) *21. Yüzyıl Becerileri İçin Fen Eğitimi: Öğrenmeyi Derinleştirme* (s. 118-132) içinde. Pegem Akademi
- Çetinkaya, B., Gülaçtı, F., Çiftçi, Z., ve Kağan, M. (2019). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(4):809-823.
- Çopur, K. (2022) Büyükalan Filiz, S. (Ed.) *21. Yüzyıl Becerilerinin eğitime yansımaları* (s. 61-75) içinde. Pegem Akademi

- Çötök, N.A. (2006). *Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde eğitim olgusu*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dede, C. (2010). *Comparing frameworks for 21st-century Skills*. In J. Bellanca and R. Brandt. (Eds.), *21st-century skills rethinking how students learn* (pp. 51-75). Solution Tree Press.
- Demirel, A. (2022). *Lise matematik öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine yönelik öz yeterlik algularının farklı değişkenlere göre incelenmesi (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği)*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2017). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğrenme Sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi], Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DKP (2006). Dokuzuncu Kalkınma Planı. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Planı-2007-2013.pdf adresinden 25 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Duymuş, Y. ve Sulak, S. (2018). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde lisans, eğitimi, cinsiyet, ve bölümün etkisi, *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(2), 58-74.
- Endüstri 4.0 (2018). Mesleki ve teknik eğitimde endüstri 4.0 dönüşümü <http://mtegm.meb.gov.tr/tr/end4/mobile/index.html#p=1> adresinden 13 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., ve Alpan, G. (2017). Lise Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitsel İnternet Kullanma Öz-Yeterlik İnançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 636-657. doi:<https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326590>
- Erdoğan, D. (2020). *Türkçe öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bülent Ecevit Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ersoy, A., ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye'de Halk Kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834.
- Erten, P. (2022). Meslek liselerinin 21. yy. öğrenen ve öğreten becerileri kapsamında değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 47(209).
- Et, S.Z. (2021) Kabataş Memiş, E. (Ed.) *21. Yüzyıl Becerileri İçin Fen Eğitimi: Öğrenmeyi Derinleştirme* (s. 30-44) içinde. Pegem Akademi
- Field, A (2013) *Discovering statistics using SPSS*, 4th ed. London: SAGE
- Field, J. (2001). Lifelong Education. *International Journal of Lifelong Education*, 20(1/2), 3-15.

- Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.
- George, D., & Mallery, P. (2016). IBM SPSS statistics 23 step by step: A simple guide and reference. Routledge.
- Göksan, T. S., Uzundurukan, S., ve Keskin, S. N. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme programları. İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu, 143.
- Göksün, D. O., ve Kurt, A. A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 107-130.
- Göksün, D.O. (2016). *Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Greenhill, V. (2010). 21st century knowledge and skills in educator preparation. AACTE Partnership for 21st Century Skills.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde bir istihdam politikası aracı olarak yaşam boyu öğrenme ve bazı örnek program ve uygulamalar. *Kamu-İş İş Hukuku Ve İktisat Dergisi*, 7(2).
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. & Tatham, R. L. (2010). *Multivariate data analysis*. NJ: Pearson-Prentice-Hall, Englewood Cliffs.
- Hamarat, E. (2019). 21.Yüzyıl becerileri odağında Türkiye'de eğitim politikaları. *Seta-Analiz*, (272), 1-28.
- Hürsen, Ç. (2011). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yaklaşımına yönelik görüş, tutum ve yeterlik algılarının değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Yakın Doğu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ISTE (2016). Öğrenciler için ISTE standartları: ISTE. https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Documents%20%26%20Files/PDFs/ISTE%20Standards_One-Sheets_Students-2016_Turkish_v3.pdf adresinden 30 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- ISTE (2021). ISTE Standards. https://cdn.iste.org/www-root/PDF/ISTE%20Standards-One-Sheet_Combined_09-2021_vF3.pdf adresinden 19 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- İleri, S. (2017). *Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve hayat boyu öğrenme faaliyetlerine katılım düzeyleri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- İncik, E. Y. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1099-1112.

- Jakobi, A.P. (2012). International Organizations and Policy Diffusion: The Global Norm of Lifelong Learning. *Journal of International Relations and Development*,15.1, 31-64
- Kaplan, A. (2016). Lifelong Learning: Conclusions From a Literature Review. *International Online Journal of Primary Education*, 5(2): 43-50.
- Karaman, B. (2012). *Yaşam boyu öğrenme bağlamında, ülkemiz milli eğitim sisteminde yer alan sanat eğitimcilerinin mesleki gelişim olanakları*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, H. E. (2014). Lifelong Learning and Turkey. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 47 (1): 81-102.
- Kelleci, H. Karaçak, S. (2021) Kabataş Memiş, E. (Ed.)21. Yüzyıl Becerileri İçin Fen Eğitimi: Öğrenmeyi Derinleştirme (s. 213-244) içinde. Pegem Akademi
- Kerim, Ç., Demircioğlu, P., ve Özsoy, K. (2019). *Sanayi 4.0 teknolojik alanları ve uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kıyasoğlu, E. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin 21. Yüzyıl öğrenen ve öğreten becerileri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Düzce Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaygın, H. (2020). H. Kaygın, B. Çukurbaşı ve İ. Ulus (Ed), *Hayat Boyu Öğrenme Teoriler, Araştırmalar ve Eğilimler* (s.1-18) içinde. Pegem Akademi.
- Kilis, S. (2020). (M. Güçlü (Ed.), Yetişkin Eğitimi ve Hayat Boyu Öğrenme (s. 145-160) içinde. Pegem Akademi.
- Kocakaya,S. ve Kotluk, N. (2015). 21. Yüzyıl Becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler: ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2),354-363.
- Korkmaz, Ç. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile yaşam ve 21. Yüzyıl öğreten beceri düzeyleri arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kotluk, N., ve Kocakaya, S. (2015). 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde dijital öykülemeler:ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 354-363.
- Kozikoğlu, İ., ve Altunova, N. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine ilişkin öz-yeterlik algılarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini yordama gücü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 522-531.
- Kozikoğlu, İ., ve Özcanlı, N. (2020). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğreten becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9(1), 270-290.
- Lee, W. O. (2014). Lifelong Learning and learning to learn: an enabler of new voices for the new times. *International Review Of Education*. 60.4, 463-479.

- Lemke, C. (2002). Engauge 21st Century Skills: Literacy in The Digital Age. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED463753.pdf> adresinden 29 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Mawas, Nour & Muntean, Cristina. (2018). Supporting lifelong learning through development of 21st century skills. 7343-7350. 10.21125/edulearn.2018.1723.
- MEB (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. https://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf adresinden 18 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf adresinden 25 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- MTE (2018). Mesleki eğitimde niteliğin artırılması çalışma grubu raporu. <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Mesleki-Egitimde-Niteligin-Artirilmesi-Calisma-Grubu-Raporu.pdf> adresinden 10 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Murphy, T. (1999). *Power and knowledge in education: A critical exploration of lifelong learning*. UMI
- Nina Volles (2016) Lifelong learning in the EU: changing conceptualisations, actors, and policies, *Studies in Higher Education*, 41:2, 343-363, DOI: 10.1080/03075079.2014.927852
- Nuhoğlu, H., ve Seçkin, G. G. (2021). Öğretmenlerin 21. yüzyıl öğrenen-öğreten becerileri ile bilişim teknolojisi kullanım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 22(3).
- Orhan Göksün, D., ve Kurt, A. (2017). Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri kullanımları ve 21. yy. Öğreten becerileri kullanımları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 107-130.
- Özdemir, Ü. (2022). *Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21.yüzyıl becerilerine ilişkin öz yeterlik algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Örneği)*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özen, Y. (2011). Algın öğrenme teorisi yaşam boyu değişerek ve gelişerek öğrenme öğrenmeye sosyal psikolojik bir bakış. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 1-16 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/diclesosbed/issue/61613/920103>
- Özkan, U. B. (2021). *21. yüzyılın eğitim anlayışıyla mesleki ve teknik eğitimin esasları*. Ankara; Pegem Akademi
- Özoğlu, C. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin dijital okuryazarlıkları ile ilişkisi Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Öztürk, R.Ö. (2022). *Development of a multidimensional scale for 21st century skills*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- P21 (2015). P21 Framework Definitions. https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015_9pgs.pdf adresinden 11 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- P21, 2019. FRAMEWORK FOR 21st CENTURY LEARNING DEFINITIONS. https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_DefinitionsBFK.pdf adresinden 10 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Sarıgöz, O. (2020). *Yaşam boyu öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Scales, P., Bridson, K., & Senior, L. (2015). *Yaşam boyu öğrenme ve öğretim*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Schleicher, A. (Ed.). (2012). *Preparing teachers and developing school leaders for the 21st century: Lessons from around the world*. OECD Publishing.(pp. 34). <https://www.oecd.org/site/eduistp2012/49850576.pdf>.
- Sezgin, S. (2022). *Türkiye’de yaşam boyu öğrenme ile ilgili yayınların sistematik literatür taraması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Smith, M. K. (2001). Lifelong Learning, the Encyclopaedias of Informal Education. <https://infed.org/mobi/lifelong-learning/>. adresinden 10 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Sogor, A. (2021). Lifelong learning: the 21st century skill to guide maritime training and development. In Pazaver, A., Manuel, M. E., Bolmsten, J., Kitada, M., Bartuseviciene, I. (Eds.), *Proceedings of the International Maritime Lecturers' Association. Seas of transition: setting a course for the future* (pp. 30-40). World Maritime University. <http://dx.doi.org/10.21677/imla2021.02>
- Soruklu, E. (2022). *Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Sönmez, V. (2020). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V., (2019), *Eğitim Bilimine Giriş Eğitimin Felsefi Temelleri*. Anı Yayıncılık: Ankara
- Sönmez, V., Bircan, İ., Karatürk, K., Senemoğlu, N., Tezcan, M., Yanpar, T., Erdem, A. R., Erkılıç, T., ve Şahin, A. E. (2013). *Eğitim bilimine giriş*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V., ve Alacapınar, F. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, D. Karakuş, E. Kabataş Memiş, E. (2021) Kabataş Memiş, E. (Ed.) *21. Yüzyıl Becerileri İçin Fen Eğitimi: Öğrenmeyi Derinleştirme* (s. 153-176) içinde. Pegem Akademi

- TDK, (2022). Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 21 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Toyoğlu, A.Ç. (2016). *Okullarda hayat boyu öğrenme kültürüne ilişkin öğretmenlerin algı ve görüşleri*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. USA: John Wiley & Sons.
- Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimi Görünümü (2018). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimi Görünümü Raporu. https://mtegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/12134429_No1_Turkiyede_Mesleki_ve_Teknik_Egitimin_Gorunumu.pdf adresinden 25 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- TYÇ (2016). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi. https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/tyc_brosur.pdf adresinden 13 Aralık 2022 tarihinde alınmıştır.
- Uçtu, M. (2021). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Örneği)*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uyar, A., ve Çiçek, B. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-11.
- Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.
- Yalçın, S. (2018). 21. Yüzyıl Becerileri ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar ve Yaklaşımlar. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 51(1).
- Yamaç, K. (2009). *Bilgi Toplumu ve Üniversiteler*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
- Yaşar, S. (2021). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme deneyimlerine yönelik algılarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

Ek-1 Analiz Çıktıları

Cinsiyetiniz		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
		Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Kadın	YBOE	197	24,97393	-1,581	,173	2,685	,345
	motivasyon	197	4,34138	-4,009	,173	19,939	,345
	Sebat	197	4,99120	-2,663	,173	9,102	,345
	Duzenlemeyoksunluk	197	8,28212	,935	,173	-,385	,345
	Merakyoksunluk	197	12,47716	1,263	,173	,292	,345
	Valid N (listwise)	197					
Erkek	YBOE	184	27,32422	-1,077	,179	,376	,356
	motivasyon	184	5,61240	-3,106	,179	9,890	,356
	Sebat	184	6,24645	-2,187	,179	5,074	,356
	Duzenlemeyoksunluk	184	8,66616	,807	,179	-,607	,356
	Merakyoksunluk	184	13,49711	,852	,179	-,769	,356
	Valid N (listwise)	184					

Descriptive Statistics							
Cinsiyetiniz		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
					Std. Error		Std. Error
Kadın	Ogretmetoplam	197	22,26082	-1,783	,173	3,560	,345
	YB	197	10,51387	-1,891	,173	3,786	,345
	TB	197	6,08187	-1,266	,173	2,002	,345
	OB	197	2,59427	-3,041	,173	9,278	,345
	EB	197	2,29420	-,782	,173	-,417	,345
	UB	197	2,22549	-,949	,173	-,086	,345
	Valid N (listwise)	197					
Erkek	Ogretmetoplam	184	24,54166	-1,462	,179	1,802	,356
	YB	184	11,69550	-1,425	,179	1,586	,356
	TB	184	6,57473	-1,250	,179	1,209	,356
	OB	184	3,16648	-2,326	,179	4,532	,356
	EB	184	2,18308	-,759	,179	-,381	,356
	UB	184	2,33599	-,894	,179	-,100	,356
	Valid N (listwise)	184					

Descriptive Statistics							
		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
Mesleki Kidem					Std. Error		Std. Error
1-5 yıl	YBOE	74	24,62454	-1,302	,279	1,330	,552
	motivasyon	74	4,65619	-4,056	,279	18,941	,552
	Sebat	74	4,71058	-3,142	,279	13,690	,552
	Duzenlemeyoksunluk	74	8,20553	,963	,279	-,331	,552
	Merakyoksunluk	74	12,43822	1,050	,279	-,307	,552
	Valid N (listwise)	74					
6-10 yıl	YBOE	112	22,21810	-1,056	,228	,072	,453
	motivasyon	112	2,44522	-1,981	,228	5,893	,453
	Sebat	112	3,89039	-1,582	,228	3,232	,453
	Duzenlemeyoksunluk	112	8,38548	,895	,228	-,385	,453
	Merakyoksunluk	112	12,80376	1,167	,228	-,035	,453
	Valid N (listwise)	112					
11-15 yıl	YBOE	73	22,38419	-1,084	,281	-,034	,555
	motivasyon	73	3,63577	-3,905	,281	20,945	,555
	Sebat	73	5,45408	-2,447	,281	6,735	,555
	Duzenlemeyoksunluk	73	7,76611	1,221	,281	,519	,555
	Merakyoksunluk	73	11,78188	1,390	,281	,861	,555
	Valid N (listwise)	73					
16-20 yıl	YBOE	46	31,28396	-2,032	,350	3,426	,688
	motivasyon	46	6,99748	-2,424	,350	5,187	,688
	Sebat	46	7,54417	-1,946	,350	3,391	,688
	Duzenlemeyoksunluk	46	8,05323	1,443	,350	,863	,688
	Merakyoksunluk	46	11,83153	1,868	,350	2,362	,688
	Valid N (listwise)	46					
20 üzeri yıl	YBOE	76	30,45670	-,869	,276	,161	,545
	motivasyon	76	7,03030	-2,508	,276	5,812	,545
	Sebat	76	7,14192	-1,976	,276	3,489	,545
	Duzenlemeyoksunluk	76	9,13067	,304	,276	-1,197	,545
	Merakyoksunluk	76	14,29052	,400	,276	-1,381	,545
	Valid N (listwise)	76					

Descriptive Statistics							
Mesleki Kıdem		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
				Std. Error	Std. Error		
1-5 yıl	Ogretmetoplam	74	23,80208	-1,791	,279	3,513	,552
	YB	74	11,30078	-1,923	,279	3,933	,552
	TB	74	6,45230	-1,222	,279	1,398	,552
	OB	74	2,88034	-2,738	,279	7,306	,552
	EB	74	2,17862	-,754	,279	-,139	,552
	UB	74	2,38206	-,903	,279	,086	,552
	Valid N (listwise)	74					
6-10 yıl	Ogretmetoplam	112	23,13866	-1,701	,228	2,826	,453
	YB	112	10,81427	-1,644	,228	2,495	,453
	TB	112	6,40714	-1,468	,228	2,328	,453
	OB	112	2,90674	-2,781	,228	6,960	,453
	EB	112	2,11380	-,780	,228	-,485	,453
	UB	112	2,25168	-1,014	,228	,005	,453
	Valid N (listwise)	112					
11-15 yıl	Ogretmetoplam	73	25,79241	-2,137	,281	4,258	,555
	YB	73	12,20049	-2,202	,281	4,444	,555
	TB	73	6,90143	-1,682	,281	2,706	,555
	OB	73	3,05542	-2,916	,281	7,643	,555
	EB	73	2,39307	-1,046	,281	,165	,555
	UB	73	2,39974	-1,257	,281	,620	,555
	Valid N (listwise)	73					
16-20 yıl	Ogretmetoplam	46	22,61132	-2,037	,350	3,893	,688
	YB	46	10,76387	-2,038	,350	3,726	,688
	TB	46	5,98226	-1,530	,350	2,076	,688
	OB	46	2,80992	-2,786	,350	7,567	,688
	EB	46	2,08387	-1,507	,350	1,603	,688
	UB	46	2,11596	-1,569	,350	1,447	,688
	Valid N (listwise)	46					
20 üzeri yıl	Ogretmetoplam	76	20,55695	-,706	,276	,284	,545
	YB	76	10,18148	-,733	,276	-,037	,545
	TB	76	5,35313	-,618	,276	,343	,545
	OB	76	2,82057	-2,207	,276	5,009	,545
	EB	76	2,25354	-,251	,276	-1,052	,545
	UB	76	2,07656	-,363	,276	-,484	,545
	Valid N (listwise)	76					

Descriptive Statistics							
Eğitim Durumunuz		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
				Std. Error	Std. Error		
Lisans	YBOE	285	26,60692	-1,272	,144	1,136	,288
	motivasyon	285	5,33745	-3,254	,144	11,372	,288
	Sebat	285	5,74529	-2,273	,144	6,109	,288
	Duzenlemeyoksunluk	285	8,49983	,874	,144	-,454	,288
	Merakyoksunluk	285	13,31104	1,024	,144	-,391	,288
	Valid N (listwise)	285					
Lisansüstü	YBOE	96	25,04395	-1,453	,246	2,048	,488
	motivasyon	96	3,60987	-4,708	,246	29,305	,488
	Sebat	96	5,27889	-3,116	,246	10,736	,488
	Duzenlemeyoksunluk	96	8,43590	,868	,246	-,636	,488
	Merakyoksunluk	96	12,28562	1,102	,246	-,159	,488
	Valid N (listwise)	96					

Descriptive Statistics							
Eğitim Durumunuz		N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
				Std. Error	Std. Error		
Lisans	Ogretmetoplam	285	23,34003	-1,490	,144	2,161	,288
	YB	285	11,09677	-1,527	,144	2,126	,288
	TB	285	6,35453	-1,144	,144	1,215	,288
	OB	285	2,89345	-2,544	,144	5,958	,288
	EB	285	2,24941	-,705	,144	-,552	,288
	UB	285	2,30073	-,838	,144	-,237	,288
	Valid N (listwise)	285					
Lisansüstü	Ogretmetoplam	96	23,65028	-2,039	,246	4,193	,488
	YB	96	11,20263	-2,038	,246	4,052	,488
	TB	96	6,23248	-1,678	,246	3,162	,488
	OB	96	2,89735	-2,992	,246	8,294	,488
	EB	96	2,20264	-,980	,246	,190	,488
	UB	96	2,22838	-1,208	,246	,634	,488
	Valid N (listwise)	96					

Descriptive Statistics						
	N	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis	
				Std. Error		Std. Error
YBOE	381	26,27363	-1,308	,125	1,297	,249
Motivasyon	381	4,99613	-3,499	,125	13,598	,249
Sebat	381	5,65947	-2,419	,125	6,738	,249
Duzenlemeyoksunluk	381	8,47594	,869	,125	-,503	,249
Merakyoksunluk	381	13,05808	1,044	,125	-,328	,249
Ogretmetoplam	381	23,43665	-1,612	,125	2,535	,249
YB	381	11,13380	-1,638	,125	2,473	,249
TB	381	6,32740	-1,262	,125	1,571	,249
OB	381	2,89244	-2,640	,125	6,386	,249
EB	381	2,23860	-,766	,125	-,410	,249
UB	381	2,28528	-,920	,125	-,086	,249
Valid N (listwise)	381					